

Schoolgids

Bartiméus College Zeist
Schooljaar 2023-2024

Bartiméus College
voortgezet speciaal onderwijs

Stichting Bartiméus Sonneheerdt is dé expertiseorganisatie voor alle mensen in Nederland die slechtziend of blind zijn. Ook als ze een meervoudige beperking hebben of problemen ervaren met zien door bijvoorbeeld niet-aangeboren hersenletsel. We zijn er voor hun naasten en voor de professionals om hen heen. Zij kunnen terecht bij ons expertisecentrum, bij onze ambulante dienstverleners, in onze scholen en woonvoorzieningen, en bij de verschillende vormen van dagbesteding die we bieden. We stellen alles in het werk om mogelijk te maken dat mensen met een visuele beperking het leven kunnen leiden dat bij hen past en zich voluit kunnen ontplooien. Want het gaat niet om hoeveel procent je ziet. Het gaat om hoeveel procent je leeft. Bartiméus gaat voor 100% leven.

Stichting Bartiméus Onderwijs is onderdeel van Stichting Bartiméus Sonneheerdt, klantgroep Kind & Jeugd. Naast onderwijs voor leerlingen die slechtziend, blind of meervoudig visueel beperkt zijn, geven wij ambulante onderwijskundige begeleiding op andere scholen en ambulante begeleiding thuis. We vinden het belangrijk om alle kennis en ervaring die we in huis hebben te delen. Wanneer functioneren met een visuele beperking tot vragen leidt, zijn we altijd bereid deze te beantwoorden en persoonlijk deskundig advies te geven.

Bartiméus werkt vanuit een christelijke visie en staat open voor alle cliënten, ongeacht hun levensbeschouwing.

Tot Bartiméus' taken behoren eveneens diagnostiek, wetenschappelijk onderzoek, deskundigheidsbevordering en het verder ontwikkelen van dienstverlening en onderwijs.

Inleiding

Het Bartiméus College in Zeist biedt voortgezet speciaal onderwijs voor jongeren met een visuele beperking in de leeftijd van 12 tot 20 jaar. Onze leerlingen krijgen alle ruimte zich te ontplooiën en worden gestimuleerd te laten zien wat ze kunnen. Ze leren hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid te vergroten om mee te doen in de maatschappij, nu en later. Zo nodig met hulp van aangepaste materialen of extra begeleiding.

Deze schoolgids is bedoeld om (toekomstige) ouders/verzorgers en andere geïnteresseerden een indruk te geven van de werkwijze en sfeer binnen het Bartiméus College in Zeist. Om ervoor te zorgen dat u de informatie die u zoekt gemakkelijk kunt vinden, bestaat de gids uit twee delen.

Algemene en praktische informatie

In dit algemene deel beschrijven we onze school en de manier waarop we onderwijs bieden vanuit het beleid voor meerdere schooljaren, zoals:

- onderwijsprogramma en lestijden
- contactmomenten ouders/verzorgers
- vervoer, verlof en verzuim

Jaarlijks supplement

Daarnaast is er een supplement voor ouders/verzorgers die al een kind op school hebben. Daarin staat informatie die betrekking heeft op de organisatie van het betreffende schooljaar, zoals:

- klassenindeling
- onderwijs resultaten en schoolontwikkelingen
- informatie over de ontwikkel- en schooljaarplandoelen en kwaliteitszorg

Vragen? Wij beantwoorden ze graag!

Stel ze telefonisch op 030-698 23 46 of per e-mail via secretariaat-vso-so@bartimeus.nl

Persoonlijk kennismaken? Dat kan uiteraard ook. U bent van harte welkom voor een gesprek en/of rondleiding.

Hartelijke groet,
Team Bartiméus College te Zeist

'Muziek'

Havoleerlingen gaan examen doen in het vak muziek.

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Algemene en praktische informatie.....	3
Jaarlijks supplement.....	3
Vragen? Wij beantwoorden ze graag!	3
Inhoudsopgave.....	5
1. Ons onderwijs.....	10
Gewoon waar dat kan, speciaal waar nodig	10
Onderwijs voor 12- tot 20-jarigen	10
Uitstroomprofiel vervolgonderwijs: leerroutes vmbo en havo	11
Uitstroomprofiel arbeid	11
Uitgangspunten van ons onderwijs	11
Onderwijsduur, leerplicht, kwalificatieplicht, uitstroom.....	12
Klassenindeling en groepsgrootte.....	13
Vakkenaanbod in de verschillende leerstromen	13
Expertise	13
Vakken in het uitstroomprofiel vervolgonderwijs	14
Vakken in de uitstroomprofielen arbeid en dagbesteding	15
Activiteiten voor alle leerlingen naast het lesaanbod	15
Leerlingen volgen via leerlingvolgsystemen	15
In-, door- en uitstromen leerlingen	16
2. Contact met ouders/verzorgers.....	19
Bespreken ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)	19
Mentor.....	19
Nieuwsbrief.....	19
Ouderavond Open avond Thema-avond.....	20
3. Samenstelling team en leerlingenraad	21
Teamleden en hun rol.....	21
4. Praktische informatie.....	23
Boeken en schriften.....	23
Computergebruik	23
Gym(kleding)	24
Gedragsverwachtingen/schoolregels	24

Kluisje: sleutel en borg	26
Leerlingenraad.....	26
Lestijden.....	26
Lunch	27
Mobiel telefoongebruik.....	27
Ouderbijdrage	27
Pauzes.....	27
Vervoer taxi en OV.....	27
Verlof aanvragen	28
Zelfstudie.....	28
Ziek of afwezig calamiteit buiten schooltijd	28
5. Leerlingondersteuning	29
Zorg tijdens onderwijs en extra ondersteuning	29
Commissie van Leerlingondersteuning (CvL).....	29
Ondersteuningsstructuur.....	29
(Para)Medisch	30
Oogarts	30
GGD-arts	30
Medicijnen en medische handelingen	30
Therapieën.....	31
Specifieke begeleidingsmogelijkheden thuis.....	31
Vergoeding.....	32
Loopbaanadviescentrum van Werkpad Bartiméus.....	32
6. Reglementen en regelingen	33
Beoordeling arbeidsvermogen en Wajong.....	33
Beschadigen schooleigendommen	33
Bescherming persoonsgegevens	34
Foto's en filmopnamen.....	34
Incidenten.....	35
Klachten	35
Schorsing en verwijdering	36
Sociale veiligheid	37
Tegemoetkoming scholieren 18+ en ziektekostenverzekering	38
Verzuim	38

Bijlage 1 Onderwijsprogramma	38
Onderwijs in de onderbouw	39
Onderbouw Arbeid/vmbo basisberoepsgerichte leerweg	40
Onderbouw vmbo/havo.....	40
Vmbo	40
Havo	41
Overgang van onderbouw naar bovenbouw	42
Bovenbouw vmbo	42
Profielkeuze en lesprogramma	42
Staatsexamen	43
Stage en LOB-lessen in bovenbouw vmbo tl en havo	43
Profiel dienstverlening en producten	44
Bovenbouw vmbo theoretische leerweg	45
VSO Arbeid: uitstroomprofiel arbeid	46
Leerroute vso A (arbeid)	46
Doelgroepenmodel	47
Lessentabel onderbouw arbeid, vmbo en havo	49
Lessentabel bovenbouw arbeid, vmbo tl en havo.....	52
Executieve functies (EF).....	56
Kritische succesfactoren (KSF).....	56
Bijlage 2 Toelating	57
Commissie van Onderzoek regelt toelating	57
Procedure voor toelating	57
Bijlage 3 Zicht op ontwikkeling en begeleiding.....	58
Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP).....	58
Somtoday – uitstroomprofiel vervolgonderwijs.....	59
Rapporten	61
Commissie van Leerlingondersteuning (CvL).....	61
Ondersteuningsstructuur.....	61
Begeleiding leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte	62
Opbrengstgericht werken (OGW)	64
Bijlage 4 Stage.....	66
Stage in uitstroomprofiel arbeid	66
LBO: loopbaanonderzoek	67

Stage in uitstroomprofiel vervolgonderwijs	68
Bijlage 5 Over Bartiméus	70
Bartiméus Kind & Jeugd	70
Bartiméus Onderwijs	71
EduVIP	72
Instellingsplan en jaarplan	72
Innovatie en ontwikkeling	72
ICT (informatie- en communicatietechnologie).....	73
Hoe wordt ICT ingezet op de scholen van Bartiméus?	73
De kennisorganisatie	74
Medezeggenschapsraad (MR)	74
Sponsoring	75
Missie, visie en focus	75
Inspectiebezoek en toezichtarrangementen	77
Zelfevaluatie- en tevredenheidonderzoek	77
Bijlage 6 Afkortingenlijst.....	79

Deze gids is gecheckt op toegankelijkheid. Alle afbeeldingen zijn voorzien van alt-tekst. Let op: niet alle plaatjes staan inline.

Deze schoolgids is desgewenst ook als papieren versie beschikbaar en op te vragen via secretariaat-vso-so@bartimeus.nl.

Waar wij spreken over ouders/verzorgers bedoelen we uiteraard ook eenoudergezinnen.

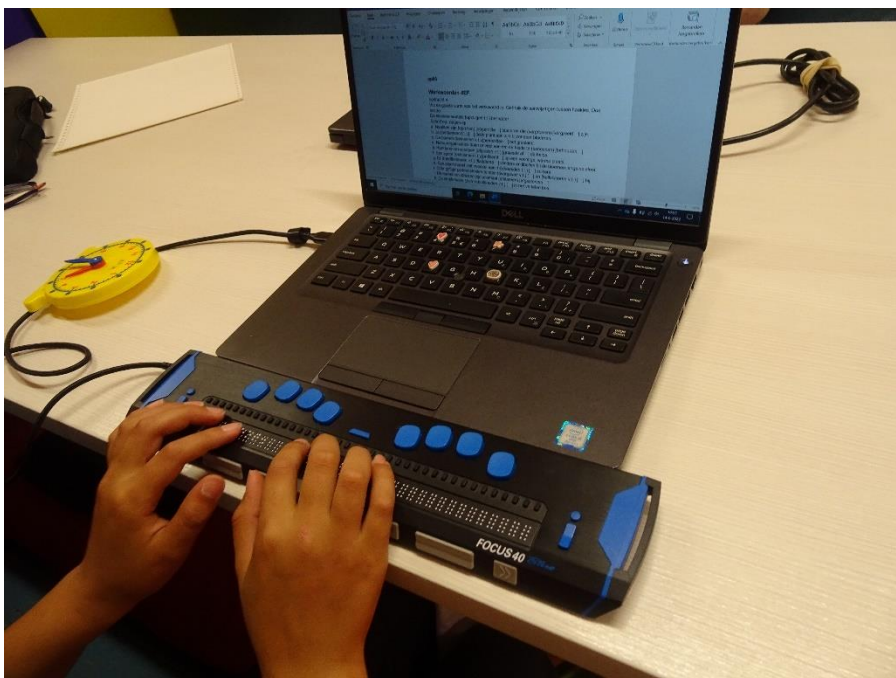
Bij deze schoolgids hoort een supplement met jaarlijks wisselende informatie.

'Gewoon waar dat kan, speciaal waar nodig'

Luisterboek vanaf de telefoon luisteren.

Laptop met brailleleesregel.

1. Ons onderwijs

Gewoon waar dat kan, speciaal waar nodig

Bartiméus is dé expertiseorganisatie voor kinderen, jongeren en volwassenen die slechtziend of blind zijn. Bartiméus Onderwijs verzorgt onderwijs voor leerlingen met een visuele beperking, voor wie regulier onderwijs niet (meer) passend genoeg is. Ons onderwijs sluit aan bij de individuele mogelijkheden, talenten en de belevingswereld van leerlingen.

Het motto van ons onderwijs is 'Ik doe mee'. Leerlingen krijgen ruimte om zich te ontwikkelen en worden gestimuleerd te laten zien wat zij kunnen, zodat zij het leven kunnen gaan leiden dat bij hen past. Het uitgangspunt bij dit alles is 'gewoon waar het kan, speciaal waar nodig'.

Onderwijs voor 12- tot 20-jarigen

Het Bartiméus College in Zeist verzorgt het onderwijs aan leerlingen in de leeftijd van 12 tot 20 jaar met een visuele beperking. Dit zijn leerlingen met capaciteiten en talenten en vaak met speciale onderwijs- en begeleidingsbehoeften.

Wij bieden twee uitstroomprofielen aan:

1. uitstroomprofiel vervolgonderwijs, gericht op het behalen van een diploma en/of vmbo- of havo-certificaten en het begeleiden van leerlingen naar het mbo of hbo
2. uitstroomprofiel arbeidsmarktgericht: gericht op begeleiden van leerlingen naar de reguliere arbeidsmarkt, inclusief beschermt werk

Het uitstroomprofiel vervolgonderwijs kent drie leerroutes:

- vmbo basis-/kaderberoepsgerichte leerweg (bb/kb)
- vmbo theoretische leerweg (tl)
- havo

Het uitstroomprofiel Arbeid kent 1 leerroute, namelijk de leerroute arbeid.

U leest hierover meer op de volgende pagina.

Uitstroomprofiel vervolgonderwijs: leerroutes vmbo en havo

Het uitstroomprofiel vervolgonderwijs is passend voor leerlingen die cognitief gezien in staat worden geacht een vorm van examen te doen en een diploma of deelcertificaten te behalen. Vanwege specifieke beperkingen of stoornissen zijn deze leerlingen tegelijkertijd op ondersteuning aangewezen. Op het Bartiméus College integreren wij deze ondersteuning in het onderwijsprogramma. De onderwijsbehoeften verschillen per leerling en per leeractiviteit en vragen dus om maatwerk.

Binnen het uitstroomprofiel vervolgonderwijs zijn er drie leerroutes:

- vmbo basis- en kaderberoepsgerichte leerweg (bb/kb)
- vmbo theoretische leerweg (tl)
- havo

Uitstroomprofiel arbeid

Het onderwijs binnen het uitstroomprofiel arbeid bereidt leerlingen voor op functies binnen de arbeidsmarkt, inclusief beschut werk. Van de leerlingen wordt ingeschat of zij toelaatbaar zijn naar arbeid (loonvormende arbeid) of beschut werk. Als een leerling niet toelaatbaar is in arbeid of beschut werk, stromen leerlingen uit naar een vorm van arbeidsmatige dagbesteding. Het profiel richt zich op werken, wonen en vrijetijdsbesteding. Voor deze leerlingen is het mogelijk IVIO-examens in één of meerdere vakken en op verschillende niveaus te doen. Zie ook de [website van IVIO Examenbureau](#).

In onderstaande paragrafen (en in bijlage 1) geven we meer informatie over de verschillende uitstroomprofielen, het onderwijsprogramma, het onderwijsaanbod in de onder- en bovenbouw en de lessentabellen van de verschillende uitstroomprofielen.

Uitgangspunten van ons onderwijs

Op het Bartiméus College kennen we elke leerling. Het is een school waar onderwijs wordt gegeven in een gezonde leeromgeving met een uitdagend én veilig schoolklimaat. Wij willen leerlingen ruimte, veiligheid en uitdaging geven binnen een heldere structuur. Daarbij staan we voor gevarieerd, gedifferentieerd en uitdagend onderwijs dat aansluit bij de individuele mogelijkheden, talenten, interesses en belevingswereld van de leerlingen.

Het onderwijs is erop gericht dat onze jongeren kennis en vaardigheden verwerven die van belang zijn in het vervolgonderwijs, op de arbeidsmarkt, bij de arbeidsmatige dagbesteding en in de samenleving. Met als doel te kunnen participeren in de maatschappij en om zo zelfstandig mogelijk, als mondige burger in de samenleving, te kunnen leven en werken.

Sleutelwoorden hierbij zijn:

- participatie
- vol vertrouwen en succesvol een volgende stap nemen
- zelf keuzes leren maken
- verantwoordelijkheid leren nemen voor de eigen ontwikkeling
- samen leren en samen verantwoordelijk

Wij streven ernaar het onderwijs zo goed mogelijk af te stemmen op zowel de mogelijkheden van de leerling als op de maatschappelijke werkelijkheid. Het onderwijs en de begeleiding zijn erop gericht voor elke leerling de beste plek te vinden.

Vanuit het motto '**Ik doe mee**' worden jongeren uitgedaagd het beste uit zichzelf te halen en zich zodanig te ontwikkelen dat zij met vertrouwen de volwassenheid tegemoet treden.

Onderwijsduur, leerplicht, kwalificatieplicht, uitstroom

De totale duur van het vso is minimaal vier jaar voor vmbo, vijf jaar voor havo en maximaal acht jaar in de leerstroom arbeid. Daarbij is het goed om te weten dat leerlingen leerplichtig zijn tot de leeftijd van 16 jaar. Het schooljaar waarin zij 16 worden, dienen zij af te maken.

Naast de leerplicht geldt de kwalificatieplicht. Met een startkwalificatie hebben schoolverlaters meer kans op een baan. De overheid wil dat leerlingen een startkwalificatie halen. Daarom vallen leerlingen van 16 tot 18 jaar onder de kwalificatieplicht. Het is bedoeld om schooluitval tegen te gaan en de kansen op een baan te vergroten. De kwalificatieplicht houdt in dat leerlingen van 16 tot 18 jaar verplicht zijn onderwijs te volgen als zij geen havo- of vwo-diploma of diploma middelbaar beroepsonderwijs (mbo) niveau 2 of hoger hebben. De leerlingen in de uitstroomprofielen arbeid en dagbesteding hebben vrijstelling van de kwalificatieplicht.

Leerlingen kunnen onderwijs bij het Bartiméus College volgen tot en met het jaar dat de leerling 20 jaar wordt. In specifieke gevallen is het mogelijk om ontheffing bij de inspectie aan te vragen voor het schooljaar waarin de leerling 21 wordt met een motivering waarom een voortgezet verblijf op de school de kansen op de arbeidsmarkt dan wel het behalen van een diploma vergroot.

Klassenindeling en groepsgrootte

In de onderbouw van het vso hebben we twee verschillende klassen:

- onderbouw arbeid/basisberoepsgerichte leerweg leerjaar 1 en 2
- onderbouw vmbo/havo leerjaar 1 en 2

Leerlingen met het uitstroomprofiel vervolgonderwijs wisselen elk lesuur van lokaal en leerkracht. De praktijk- en theorielessen geven wij in vaklokalen.

Leerlingen met het uitstroomprofiel arbeid en arbeidsmatige dagbesteding krijgen onderwijs in een eigen lokaal met vaste mentoren. De praktijklessen worden gegeven door verschillende vakleerkrachten in praktijklokalen.

De grootte van de groepen varieert per klas, per vak en per leerjaar. Per vak roosteren we combinatieklassen.

In het jaarlijks supplement bij deze schoolgids leest u meer over de klassenindeling van het huidige schooljaar.

Vakkenaanbod in de verschillende leerstromen

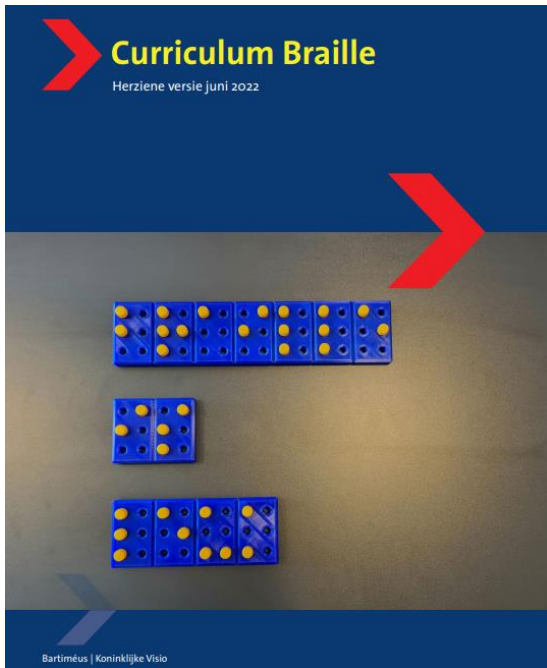
Expertise

Naast gewone middelbare schoolvakken besteden we aandacht aan expertisevakken gericht op leerlingen met een visuele beperking. Zo zijn er lessen in oriëntatie & mobiliteit en digitale vaardigheid, bijvoorbeeld voor het lezen met tablets, het gebruik van de 'BrailleStudio', 'Tactiel Profiel' en de toepassing van leermiddelen zoals een 3D-printer.

Braille en Tast

Als het lezen van zwartschrift niet meer lukt dan zal de leerling moeten overgaan op braille. Voor leerlingen in het voortgezet onderwijs gebruiken we de methode voor revalidatiebraille 'Maréchal' en de digitale versie hiervan genaamd 'BrailleStudio'. Voor het goed aanleren van braille volgen wij het voor Nederland vastgestelde Curriculum Braille. Meer informatie

hierover vindt u op de website van EduVIP: [Het vernieuwde 'Curriculum Braille'](#)

Vakken in het uitstroomprofiel vervolgonderwijs

De leerlingen met uitstroomprofiel vervolgonderwijs krijgen vrijwel dezelfde vakken als in het reguliere onderwijs bij de leerroutes vmbo of havo.

In de onderbouw zijn dit vakken die behoren tot de kerndoelen onderbouw voortgezet onderwijs. In de bovenbouw zijn dit vakken die toe leiden naar het examen of certificaten en naar vervolgonderwijs, zoals:

- Nederlands
- Engels
- Duits
- Frans
- wiskunde
- algemene rekenvaardigheden
- mens en maatschappij: geschiedenis en aardrijkskunde
- biologie
- economie
- maatschappijleer
- maatschappijwetenschappen
- levensbeschouwing
- burgerschap
- bewegingsonderwijs
- muziek
- tuinpraktijk
- kunst/beeldende vorming
- verzorging
- informatica
- stage inclusief loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB)

Vakken in de uitstroomprofielen arbeid en dagbesteding

- Nederlands
- Engels
- rekenen/wiskunde
- mens en maatschappij (onderbouw)
- cultuur en maatschappij (bovenbouw)
- bewegingsonderwijs
- tuinpraktijk
- algemene techniek
- verzorging
- seksuele vorming
- levensbeschouwing
- muziek
- ICT
- sociale vaardigheden/loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB)
- stage (intern en extern)

Activiteiten voor alle leerlingen naast het lesaanbod

- vieringen
- klassenuitjes
- creatieve ontwikkeling
- sportactiviteiten
- excursies naar bijv. musea, Tweede Kamer, kasteel, kerk of moskee
- workshops rondom een thema

Leerlingen volgen via leerlingvolgsystemen

Ontwikkelingsperspectief Plan (OPP)

Het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) is verplicht voor alle leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs. In het OPP wordt beschreven welke ontwikkelingsmogelijkheden een leerling heeft op langere termijn en welk eindniveau van de leerling verwacht kan worden. In het OPP leest u welk onderwijsaanbod en welke ondersteuning de leerling nodig heeft om het te verwachten eindniveau te halen.

Somtoday – uitstroomprofiel vervolgonderwijs

Om onze leerlingen goed te kunnen monitoren, maken we gebruik van het leerling-informatiesysteem 'Somtoday'. Dit systeem stelt docenten van het uitstroomprofiel vervolgonderwijs in staat om het maximale uit iedere leerling te halen. De set van webapplicaties en diensten verlaagt de administratieve druk en geeft inzicht in de ontwikkeling van de leerling.

'Somtoday' ondersteunt de school op het gebied van leren, leermiddelen en leerlingenadministratie. Hierdoor kunnen docenten onderwijs op maat bieden en kan elke leerling zich optimaal ontwikkelen.

Met 'Somtoday Ouder' kunnen ouders/verzorgers inzicht krijgen in het schoolleven van hun kinderen. Alle leerlingen in het vmbo en havo kunnen de 'Somtoday'-app gebruiken. Hierin worden het huiswerk, de absentenregistratie en cijferregistratie genoteerd. Meer informatie over 'Somtoday' vindt u in [bijlage 3](#).

Opbrengstgericht Werken (OGW)

Bartiméus Onderwijs kiest voor opbrengstgericht werken (OGW) vanuit de maatschappelijke opdracht om transparant te zijn over onze opbrengsten. Deze manier van werken is erop gericht de onderwijskwaliteit te versterken. Meetbare resultaten worden geanalyseerd en op grond van deze analyse kunnen we de onderwijskwaliteit nog verder verbeteren.

De kernvragen hierbij zijn: wanneer zijn wij tevreden met de behaalde resultaten? En bieden wij de leerlingen het juiste onderwijsaanbod? Het schoolteam vergelijkt daarom minimaal één keer per jaar de leerlingenresultaten vanuit de ontwikkelingsperspectiefplannen (OPP's) en leerlingvolgsystemen op schoolniveau (ook wel 'schoolfoto's' genoemd) met de vastgestelde normen en de verwachte resultaten. Meer over opbrengstgericht werken vindt u in [bijlage 3](#).

In-, door- en uitstromen leerlingen

Toelating

Er is een Commissie van Onderzoek (CvO) die besluit over de toelating van leerlingen. In [bijlage 2](#) vindt u meer informatie over de toelating.

Oriëntatie

Wilt u graag een keer komen kennismaken? Dat kan. U kunt contact opnemen met de orthopedagoog of de ondersteuningscoördinator van het Bartiméus College voor een oriëntatiegesprek. In dit gesprek leren we elkaar beter kennen en laten we de school (eventueel opnieuw) zien. We vertellen graag wat onze school voor uw kind kan betekenen. Mocht u na het gesprek uw kind willen aanmelden, dan volgt een formele toelatingsprocedure.

Voorafgaand aan plaatsing bieden wij bovendien de mogelijkheid om uw kind een paar dagen mee te laten draaien in een klas om te ervaren hoe het gaat bij ons op school. In juni worden alle nieuwe leerlingen en de ouders/verzorgers uitgenodigd voor een kennismakingsmiddag.

Instream

De leerlingen die bij ons op school komen, stromen in vanuit:

- speciaal onderwijs: speciaal onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs
- regulier onderwijs: (speciaal) basisonderwijs of voortgezet onderwijs

Bij instroom in het vso plaatsen we de leerlingen op basis van het schooladvies in brugklas 1.

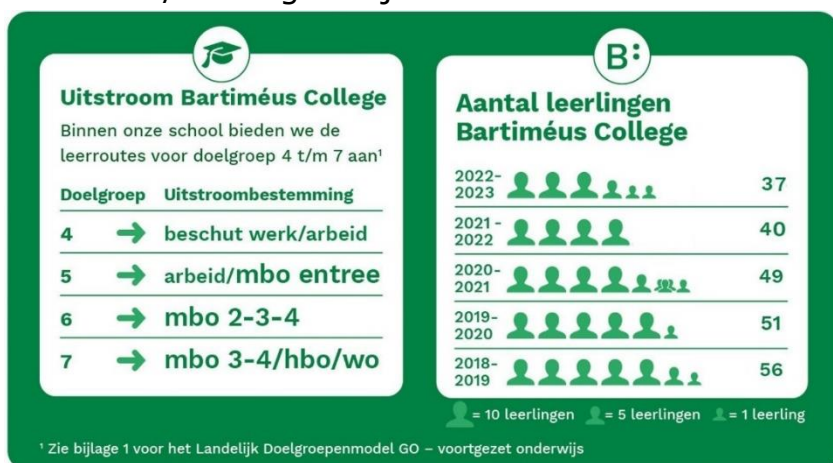
Nieuwe leerlingen die aangemeld worden kunnen het hele jaar door instromen. Daarbij kijken we wat een logisch instroommoment is, zowel voor de nieuwe leerling als voor de klas.

Doorstroom

Jaarlijks bespreekt de docentenvergadering of een leerling doorstroomt naar een volgend leerjaar of uitstroomt naar het regulier voortgezet onderwijs. Voor leerlingen in de leerroute arbeid bespreken we of de leerling toelaatbaar is naar loonvormende arbeid. Is dit niet het geval, dan plaatsen we de leerling (na overleg) in het uitstroomprofiel dagbesteding.

Uitstroom

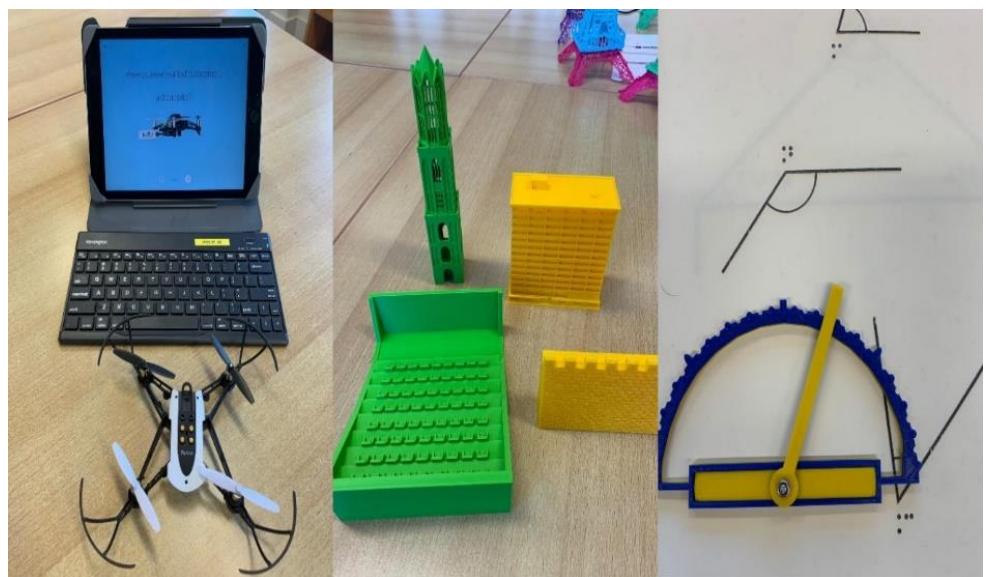
Leerlingen die het Bartiméus College verlaten, stromen uit naar vervolgonderwijs (mbo of hbo), naar arbeid of naar arbeidsmatige dagbesteding. Het uitstroomtraject bespreken we samen met de leerling en de ouders/verzorgers tijdens het voorlaatste uitstroomjaar.

Digitale ontwikkelingen

Leren door middel van virtual reality

Diverse leermaterialen, 3 D geprint

2. Contact met ouders/verzorgers

Het Bartiméus College vindt een goede samenwerking tussen school en ouders/verzorgers zeer belangrijk. Daarom organiseren wij gedurende het schooljaar regelmatig ouder- en informatieavonden. Daarnaast vinden er gesprekken plaats naar aanleiding van het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). Hieronder vindt u een overzicht van de diverse contactmomenten die met u en/of uw kind plaatsvinden.

Bespreken ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)

Start uw kind binnenkort bij ons op school? Dan wordt u samen met uw kind binnen 6 weken uitgenodigd voor het bespreken van het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP).

Voor zittende vso-leerlingen geldt dat halverwege en aan het einde van het schooljaar de evaluatie van het OPP plaatsvindt. Tijdens die laatste evaluatie bespreken we ook het OPP voor volgend schooljaar.

Mentor

Elke leerling krijgt een mentor toegewezen. De mentor vervult een speciale rol in de leerlingondersteuning. Deze persoon is zowel voor de leerling als voor u het centrale aanspreekpunt tijdens het hele schooljaar. U kunt contact met de mentor opnemen als u vragen heeft over het onderwijs of de ontwikkeling van uw kind. En ook de leerling kan terecht bij de mentor met vragen of problemen.

Mentoren maken samen met de rest van het team, leerlingen en ouders/verzorgers het onderwijs passend. Met andere woorden: samen zorgen zij ervoor dat het onderwijs aansluit bij de ondersteuningsbehoeften van de individuele leerling.

Nieuwsbrief

U ontvangt vier keer per jaar een nieuwsbrief. Hierin vindt u informatie over het reilen en zeilen op school. Ook houden wij u via de nieuwsbrief op de hoogte van onderwijsinhoudelijke zaken.

Ouderavond | Open avond | Thema-avond

Elk jaar organiseren wij meerdere ouderavonden. Aan het begin van het schooljaar is er een avond die in het teken staat van kennismaken met de mentor. Gedurende het schooljaar volgen twee ouderavonden (rond november en april) waarbij u de gelegenheid krijgt om docenten te spreken (10-minutengesprek). Verder organiseren wij nog een thema-avond waarbij een specifiek onderwerp centraal staat.

De open avond voor nieuwe leerlingen en hun ouders/verzorgers vindt in januari plaats.

Beeldende vorming: Graffiti.

3. Samenstelling team en leerlingenraad

Teamleden en hun rol	
Schoolleider	Geeft leiding aan het team en de onderwijskundige ontwikkeling van de school. Is voorzitter van de CvL ¹
Docenten en vakleerkrachten	Werken met de leerlingen aan leerdoelen en verzorgen de lessen van de verschillende vakken.
Onderwijs-assistent	Ondersteunt de leerkrachten bij arbeidsmatige activiteiten binnen en buiten de school.
Ondersteunings-coördinator (OC'er)	Is in overleg met de schoolleider (mede)verantwoordelijk voor: <ul style="list-style-type: none"> • de leerlingondersteuning (in nauwe samenwerking met de orthopedagoog) • het volgen, bijsturen en evalueren van de prestaties van leerlingen • de totstandkoming van de ontwikkelingsperspectiefplannen • besprekingen met leerlingen en ouder/verzorgers • klassen- en leerlingbesprekingen De OC'er is tevens lid van de CvL.
Orthopedagoog	Inhoudelijk expert op het gebied van leren, gedrag en visuele beperking. Doet de intakes en wordt betrokken bij complexe hulpvragen over de ontwikkeling van leerlingen. Is lid van de CvL en CvO ² .
Mentor	Eerste aanspreekpunt voor leerlingen en hun ouders/verzorgers.
Stagecoördinator/ Decaan	Organiseert het stagebeleid in de verschillende leerjaren en begeleidt en ondersteunt collega's en leerlingen tijdens de stages. Ook onderhoudt de

¹ Commissie van Leerlingondersteuning

² Commissie van Onderzoek

	stagecoördinator/decaan contacten met bedrijven en instellingen en gaat actief op zoek naar nieuwe stageplekken. Begeleidt verder de leerlingen bij het kiezen van een passende vervolgopleiding of leerwerkplek en zorgt dat de stappen die daarvoor genomen moeten worden bekend zijn bij de betreffende personen. Ondersteunt dit waar nodig.
Examen-coördinator	De examencoördinator is verantwoordelijk voor alles wat te maken heeft met het staatsexamen: <ul style="list-style-type: none"> • een correcte uitvoering van het staatsexamen op onze locatie, in de breedste zin van het woord • de aanmelding van de examenkandidaten bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) in november • de organisatie van de proefexamenweek in januari/februari • communicatie met leerlingen, examinatoren en DUO, vóór en tijdens het schriftelijke en mondelinge staatsexamen in mei/juni
Instructeur oriëntatie & mobiliteit	Inhoudelijk expert op het gebied van de ontwikkeling van vaardigheden die jongeren nodig hebben om met hun visuele beperking zelfredzaam te zijn in hun omgeving.
Therapeuten logopedie, fysiotherapie en ergotherapie	Zij werken met de leerlingen aan vaardigheden en begeleiden hen in de onderdelen die staan beschreven in hun behandelplan.
Secretariaat	Verzorgt de administratie en de algemene communicatie met de ouders/verzorgers.

4. Praktische informatie

Boeken en schriften

Bartiméus zorgt voor de werk- en tekstboeken van uw kind. Deze worden op verschillende manieren aangeboden:

- normale druk
- vergrote druk (A3)
- digitaal

Het is belangrijk de gedrukte boeken worden gekaft en in een stevige tas mee naar school worden meegenomen. Voor onze leerlingen zijn de werk- en tekstboeken ook digitaal beschikbaar. Leerlingen kiezen zelf of ze de stof digitaal of in een schrift verwerken. Papier en pennen daarvoor schaft u zelf aan.

Computergebruik

De school beschikt over een eigen draadloos netwerk en veel lesmateriaal bieden we digitaal aan. Ook krijgt elke leerling een eigen e-mailaccount.

Voor het volgen van het onderwijs bij het Bartiméus College wordt een laptop met hulpsoftware ter beschikking gesteld. Aan het gebruik worden voorwaarden gesteld. De leerling dient hiervoor een gebruiksovereenkomst aan te gaan die zowel door de leerling als door de ouders/verzorgers ondertekent moet worden.

De leerling haalt 's morgens de laptop uit de eigen laptopkluis en bergt deze daar aan het einde van de schooldag weer op. De leerling krijgt hiervoor een sleutel en is verantwoordelijk voor de apparatuur in bruikleen.

Leerlingen die zijn aangewezen op braille hebben de beschikking over een laptop met brailleleesregel. Leerlingen die gebruikmaken van spraakondersteuning zorgen zelf voor een oor- of hoofdtelefoon.

Gebruik van eigen apparatuur op school is voor eigen risico. Leerlingen kunnen in dat geval gebruikmaken van het gastenwifi-netwerk. Bij diefstal of vernieling is het Bartiméus College niet aansprakelijk.

Verder gaan we ervan uit dat uw kind over de juiste hulpmiddelen beschikt om ook thuis schoolwerk te kunnen maken. Het Bartiméus College werkt met Microsoft Office 365. Leerlingen kunnen hier ook op een computer of laptop thuis gebruik van maken door met hun eigen account in te loggen.

Voor het aanvragen van extra hulpmiddelen zijn ouders/verzorgers verantwoordelijk. U kunt dit regelen via uw zorgverzekering. Hiervoor heeft u wel een indicatie via Bartiméus Dienstverlening nodig. Heeft u hier vragen over, neem dan contact op met een maatschappelijk werker van Bartiméus.

Gym(kleding)

Voor de lessen bewegingsonderwijs hebben de leerlingen gymkleding en gym schoenen nodig. Als het weer het toelaat, wordt er buiten gesport. Aangepaste kleding en schoenen voor buiten zijn dan nodig.

goalbal

Gedagsverwachtingen/schoolregels

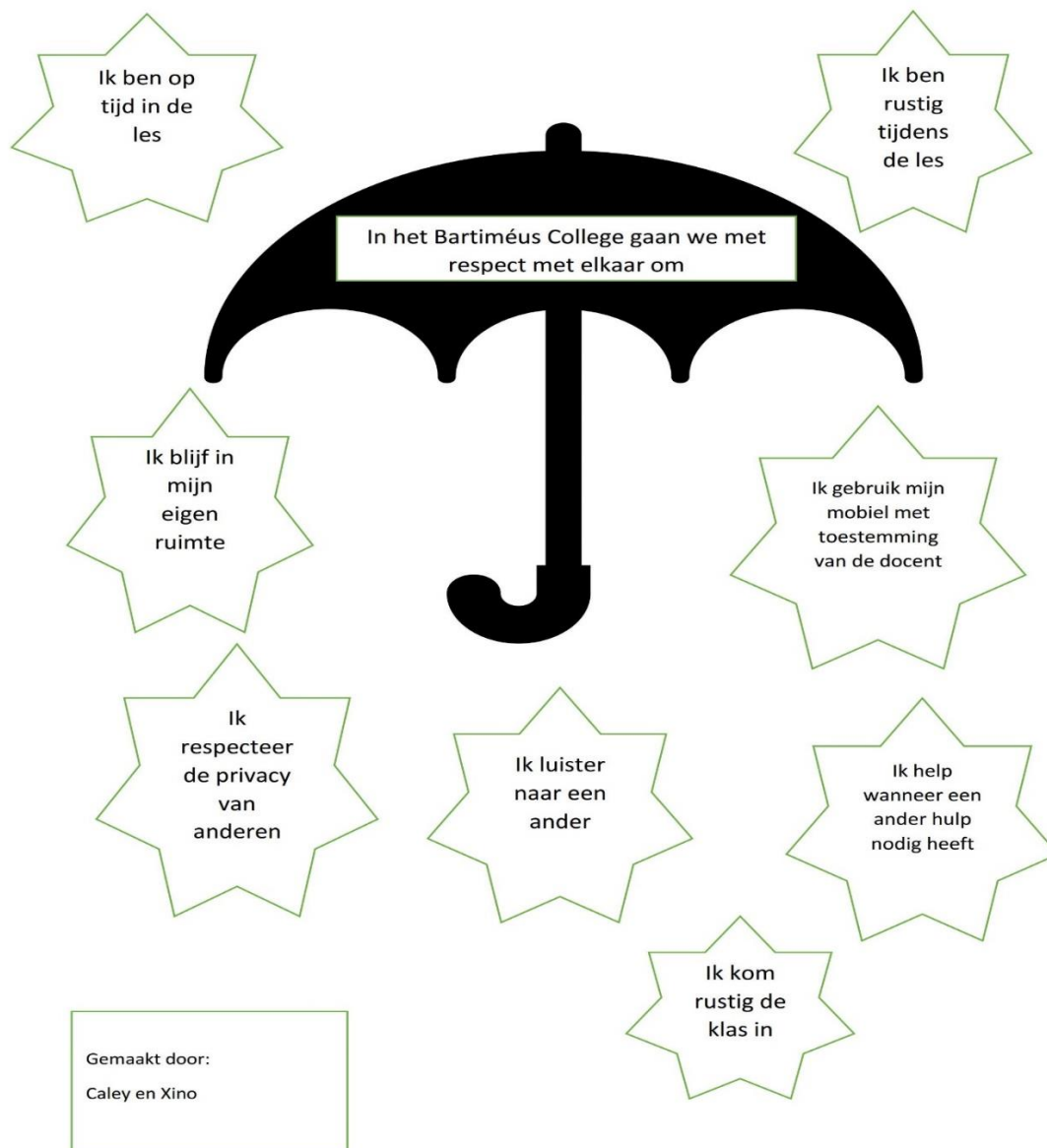
Binnen het Bartiméus College gaan wij met respect met elkaar om. Hiervoor hebben we met elkaar de volgende gedagsverwachtingen en schoolregels opgesteld:

- Ik help wanneer een ander hulp nodig heeft.
- Ik luister naar een ander.
- Ik respecteer de privacy van anderen.
- Ik blijf in mijn eigen ruimte.

- Ik ben op tijd in de les.
- Ik kom rustig binnen in de les en ik ben rustig tijdens de les.
- Ik gebruik mijn mobiel met toestemming van de docent.

Gedurende het schooljaar wordt er geregeld aandacht besteed aan de diverse gedragsverwachtingen.

Kluisje: sleutel en borg

Leerlingen huren op school een kluisje voor hun persoonlijke spullen zoals boeken, lunch en mobiele telefoon. Voor de kluisleutel betalen zij een borg van €7,50.

Leerlingenraad

De leerlingenraad bestaat uit een vertegenwoordiging van leerlingen uit verschillende klassen en leerroutes. Zij vergaderen zelfstandig. Voor en na de vergadering overleggen drie leden van de leerlingenraad met een leraar. Agendapunten worden aangedragen vanuit de leerlingen of vanuit de school. U kunt hierbij denken aan:

- lopende zaken in en rondom de school zoals lestijden, inrichting e.d.
- organisatie van vieringen of schoolfeest
- evaluatie van onderzoeken ('wat vinden we van...?')
- sociale veiligheid

Lestijden

Per ingang van schooljaar 2023-2024 volgt het Bartiméus College het vijf-gelijke-dagen model. Dit houdt in dat de leerlingen maandag tot en met vrijdag van 8.30 uur tot 14.30 uur naar school gaan.

Lestijden	
	Lestijden
1e lesuur	08.30 – 09.15
2e lesuur	09.15 - 10.00
Pauze	15 min.
3e lesuur	10.15 – 11.00
4e lesuur	11.00 – 11.45
5e lesuur	11.45 – 12.30
Pauze	30 min.
6e lesuur	13.00 – 13.45
7e lesuur	13.45 – 14.30

Leswisselingen worden door een zoemer aangegeven.
U kunt het actuele lesrooster ook terugvinden in 'Somtoday'.

Lunch

Leerlingen eten tussen de middag op school in de leerlingenkantine. Ze nemen daarvoor zelf brood en drinken mee van thuis of van de groep. In de klassen mag niet gegeten en/of gedronken worden.

Mobiel telefoongebruik

Er zijn afspraken over telefoongebruik tijdens de lessen. Dit is niet gewenst tenzij de leerkracht aangeeft dat bijvoorbeeld iets mag worden opgezocht. Het gebruik van een smartphone als agenda stimuleren we wel. Aan het begin van het schooljaar neemt de mentor de vastgestelde richtlijnen voor smartphone-gebruik met de leerlingen door.

Ouderbijdrage

In 2022 hebben we de ouderbijdrage afgeschaft. Het kan wel zo zijn dat er voor klassenuitjes en/of werkweken een (vrijwillige) bijdrage wordt gevraagd.

Pauzes

Leerlingen hebben 's morgens 15 minuten pauze en tussen de middag 30 minuten lunchpauze. Tijdens de pauzes zijn de leerlingen beneden in de kantine of op het plein.

Vanaf leerjaar 2 mogen leerlingen naar het dorp toe, mits de ouders/verzorgers hiervoor een toestemmingsformulier hebben getekend. Leerlingen die naar het dorp gaan moeten ze hun naam op het bord schrijven, zodat wij weten welke leerlingen buiten het terrein zijn.

Vervoer | taxi en OV

Als uw zoon of dochter zelf met trein en/of bus naar school kan komen, dan stimuleren we dit. Zelfstandig reizen wordt in de onderbouw geoefend.

In principe is het zo dat elke leerling die is toegelaten tot Bartiméus Onderwijs in aanmerking kan komen voor taxivervoer. De Commissie van Onderzoek van Bartiméus Onderwijs geeft op verzoek van de gemeente advies over de noodzaak van aangepast vervoer voor uw kind. Voor ondersteuning van uw aanvraag kunt u contact opnemen met het secretariaat van school.

U bent als ouder/verzorger zelf verantwoordelijk voor het regelen van taxivervoer van huis naar school en weer terug. Wij raden u aan dit op tijd te doen.

Verlof aanvragen

Voor het aanvragen van bijzonder verlof kunt u gebruik maken van het [formulier](#) dat op onze website staat. Als u in de geplande schoolvakantie niet weg kunt door uw werk kunt u toestemming aan de schoolleider vragen om buiten de schoolvakanties op vakantie te gaan. Dit moet u uiterlijk 8 weken van tevoren aanvragen. Meer informatie vindt u op de website van de Rijksoverheid: [verlof buiten de schoolvakanties](#)

Zelfstudie

In de bovenbouw zijn zelfstudiemomenten ingeroosterd. Bij lesuitval, bijvoorbeeld door ziekte van een leerkracht, zorgen we indien mogelijk voor vervanging. Lukt dit niet, dan zijn opdrachten beschikbaar waar leerlingen zelfstandig mee aan de slag kunnen. Leerlingen mogen - buiten de lunchpauze om - het schoolterrein niet verlaten.

Ziek of afwezig | calamiteit buiten schooltijd

Als uw kind ziek is of niet naar school kan komen, wilt u dit vóór 9.00 uur bij het secretariaat melden via telefoonnummer: 030 – 69 82 346.

Vergeet u niet om ook het taxibedrijf op de hoogte te stellen bij ziekte of wijzigingen?

Als een leerling op school ziek wordt, dan nemen wij contact met u op zodat u uw kind kunt (laten) ophalen. Dit is in het belang van de zieke leerling zelf en voor de gezondheid van de andere leerlingen. Het is daarom essentieel dat de leerkrachten een telefoonnummer hebben waarop u overdag bereikbaar bent.

Mocht zich een calamiteit voordoen in de schoolvakantie, bel dan het calamiteitenummer onderwijs 088 88 99 8 99.

5. Leerlingondersteuning

Op school krijgen de leerlingen onderwijs van de leerkrachten, waar nodig met ondersteuning van onder andere onderwijsassistenten. Met vaste regelmaat bespreken wij welke ondersteuning een leerling nodig heeft en wat er op school geboden kan worden. Naast het klassenteam zijn hierbij diverse andere collega's betrokken vanuit hun eigen rol en expertise.

Zorg tijdens onderwijs en extra ondersteuning

Neem voor zorg tijdens onderwijs en/of extra ondersteuning contact op met de schoolleider of de maatschappelijk werker van Bartiméus. Dan maken we samen afspraken over de mogelijkheden.

Commissie van Leerlingondersteuning (CvL)

Regelmatig (iedere twee weken) komt de Commissie van Leerlingondersteuning (CvL) bij elkaar, onder andere om leerlingen te bespreken. De vaste leden van de commissie zijn de schoolleider, de orthopedagoog en de ondersteuningscoördinator. Leerkrachten of ouders/verzorgers kunnen vragen inbrengen. In [bijlage 3](#) leest u meer over de taken van de CvL.

Ondersteuningsstructuur

Op de onze school is een ondersteuningscoördinator (OC'er) aanwezig. De OC'er coördineert de ondersteuning aan leerlingen. Hieronder vallen alle werkwijzen en voorzieningen die ervoor zorgen dat leerlingen optimaal kunnen profiteren van het onderwijsaanbod van de school.

De OC'er is het eerste aanspreekpunt voor de mentor wanneer er zorgen zijn over de ontwikkeling van een leerling of wanneer er behoefte is aan extra ondersteuning.

Meer over de ondersteuningsstructuur leest u in [bijlage 3](#). Hier vindt u ook meer informatie over de begeleiding van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte zoals een autismespectrumstoornis, CVI of dyslexie.

(Para)Medisch

Oogarts

Bartiméus beschikt over een eigen afdeling oogheelkunde. Een oogheelkundig onderzoek maakt deel uit van de aanmeldingsprocedure. Dit onderzoek kan in een later stadium nogmaals plaatsvinden als hier vanuit school of vanuit de thuissituatie reden voor is, of in geval van een herindicatie.

De afdeling oogheelkunde geeft geen therapie en behandelt geen oogaandoeningen.

GGD-arts

Net als in het reguliere onderwijs worden Bartiméus-leerlingen gezien door de GGD-jeugdarts. Het is de taak van deze arts om zich op de hoogte te stellen van de gezondheid van schoolgaande kinderen. De uitnodiging voor het onderzoek ontvangt uw kind via de GGD op uw huisadres. Het onderzoek zelf gebeurt op school.

Medicijnen en medische handelingen

Wanneer uw kind medicijnen gebruikt of medische zorg nodig heeft onder schooltijd, willen wij daar ook op school zorgvuldig mee omgaan. Op school zijn medische protocollen in gebruik om daar met u goede afspraken over te maken.

Ouders/verzorgers van nieuwe leerlingen ontvangen hiervoor drie toestemmingsverklaringen om in te vullen:

- handelwijze voor als leerling ziek wordt op school
- verstrekken medicijnen op verzoek
- uitvoeren medische handelingen

Als uw kind medicijnen op school gebruikt, vragen wij u een toedienlijst met medicijnetiket in te vullen.

Voor zittende leerlingen geldt: geef veranderingen in de gezondheid tijdig aan ons door.

Therapieën

Voor leerlingen bestaat de mogelijkheid om onder schooltijd logopedie, fysiotherapie en ergotherapie te krijgen op indicatie van de huisarts. In het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) leggen we vast waarom de therapie onder schooltijd valt en waarom wordt afgeweken van de onderwijstijd. Vergoeding van fysiotherapie en ergotherapie loopt via de eigen zorgverzekering.

Specifieke begeleidingsmogelijkheden thuis

Voor alle thuiswonende leerlingen is, op verzoek van ouders of verzorgers, ondersteuning in de thuissituatie mogelijk vanuit de medewerkers van de Ambulante Begeleiding (AB) van Bartiméus.

Ambulante begeleiding

Binnen Bartiméus bestaat de mogelijkheid om extra ondersteuning te bieden op school en in de thuissituatie. Dit wordt geboden door collega's van Kind & Jeugd. Zij komen op school tijdens onderwijstijd of op een vrij moment. Of zij geven ondersteuning in de thuissituatie.

De collega's van Kind & Jeugd kunnen met hun expertise ouders/verzorgers en leerkrachten bij vragen ondersteunen.

Binnen school werken deskundigen van verschillende disciplines samen aan de doelen ICT, zelfredzaamheid, prikkelverwerking en mobiliteit. Met de hulp van ambulante begeleiders kunnen zij de vertaling maken naar de thuissituatie.

Computertoegankelijkheidsonderzoek

Met behulp van een computertoegankelijkheidsonderzoek (CTO) kunnen wij advies geven over het meest passende hulpmiddel voor uw kind op het gebied van ICT. Op die manier kan uw kind op de meest geschikte computer met het meest passende programma (leren) werken.

Maatschappelijk werker

Een maatschappelijk werker kan meedenken over en ondersteunen bij de aanvraag van taxivervoer, computeraanpassingen, logeermogelijkheden, pedagogische hulpvragen, verliesverwerking of het nadenken over toekomst en schoolverlating. Bij vragen over pgb, WLZ of WMO verwijzen zij u naar een onafhankelijke cliëntondersteuner.

Wilt u hier meer over weten, neem dan contact op met Bartiméus:
088 - 88 99 888 of info@bartimeus.nl.

Vergoeding

Komt uw kind in aanmerking voor extra ondersteuning thuis of op school, dan vergoedt uw zorgverzekeraar meestal de kosten.

Voor cliënten van Bartiméus van 18 jaar en ouder vallen de kosten onder de basisverzekering. Hierbij wordt het eigen risico aangesproken. Dit geldt niet voor cliënten jonger dan 18 jaar, voor hen geldt geen eigen risico.

Wilt u meer weten over de voor u geldende vergoeding, neem dan contact op met uw zorgverzekeraar.

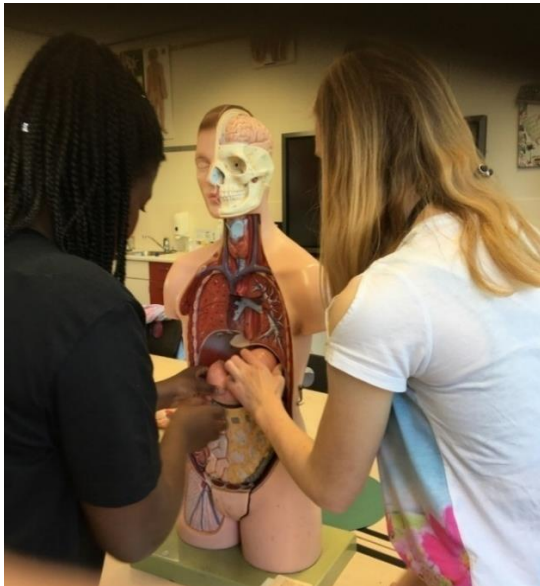
Loopbaanadviescentrum van Werkpad Bartiméus

Voor de leerlingen in de leerroute vervolgonderwijs die de overstap naar de bovenbouw maken, adviseren wij in het jaarlijks gesprek over het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) om het psychosociaal & psychologisch onderzoek (PSO) van Loopbaanadviescentrum Werkpad uit te laten voeren.

Het onderzoek helpt bij het maken van keuzes met betrekking tot de toekomst.

Zie ook [bijlage 4](#). Voor verdere informatie en aanmelding kunt u contact opnemen met de stagecoördinator/decaan.

Hoe zie ik er van binnen uit?

6. Reglementen en regelingen

In alfabetische volgorde van onderwerp:

Beoordeling arbeidsvermogen en Wajong

Een half jaar voordat uw kind 18 jaar wordt, kunt u samen een beoordeling arbeidsvermogen aanvragen bij het UWV. Bij deze beoordeling onderzoekt het UWV in hoeverre iemand arbeidsvermogen heeft en welke ondersteuning er nodig is bij werk en inkomen.

Meer informatie en verwijzingen vindt u in de brief die we naar ouders/verzorgers van 17-jarige leerlingen versturen. Deze brief staat ook op onze [website](#), onder het kopje 'Documenten'.

Beschadigen schooleigendommen

Als een leerling boeken, computers of andere schooleigendommen beschadigt of kwijtraakt, vraagt de school de leerling een vergoeding te betalen.

Voor schooleigendommen als brailleleesregels, laptop, iPad en dergelijke die leerlingen in bruikleen krijgen, dienen de leerlingen dan wel de ouders/verzorgers een bruikleenovereenkomst te ondertekenen.

Bescherming persoonsgegevens

Bartiméus neemt de bescherming van gegevens die u aan ons toevertrouwt uiterst serieus. We leven de privacywetgeving na en gaan zorgvuldig om met de informatie over leerlingen en ouders/verzorgers.

Conform de privacywetgeving hebben leerlingen (en hun vertegenwoordigers) onder meer het wettelijk recht om de eigen persoonsgegevens in te zien, te wijzigen, over te dragen en te laten verwijderen. Leerlingen en ouders/verzorgers moeten ook altijd toestemming geven voor het verstrekken van dossiergegevens aan derden, als dat nodig is.

We maken duidelijk welke persoonsgegevens we van leerlingen bewaren en met welk doel. Meer hierover leest u in onze [Verklaring bescherming privacy en clientgegevens](#). Alle informatie over hoe we bij Bartiméus omgaan met privacy en persoonsgegevens is tot stand gekomen in samenspraak met de medezeggenschapsorganen van Bartiméus, waarvan de Medezeggenschapsraad (MR) er één is.

Na het beëindigen van de schoolperiode van de leerling bewaren we de gegevens uit het dossier nog twee tot vijf jaar, afhankelijk van het type gegevens en de wettelijke verplichtingen. Daarna worden de gegevens vernietigd. De orthopedagoog hanteert voor haar deel van het dossier de maximale bewaartermijn van de school, dat is dus vijf jaar.

Foto's en filmopnamen

Bij Bartiméus Onderwijs worden regelmatig foto's en filmopnames gemaakt voor allerlei doeleinden: om te delen met ouders/verzorgers of voor de website, de schoolgids, de schoolkrant of interne professionalisering.

Bij de toelating tot de school vragen wij u in hoeverre u toestemming geeft voor het gebruiken van foto- en videomateriaal van uw kind voor verschillende doeleinden. Ook aan de leerling zelf vragen wij toestemming.

Goed om te weten: wilt u later uw toestemming ongedaan maken, dan kan dat altijd. U kunt hiervoor contact opnemen met het secretariaat van uw school (zie de contactgegevens achter in het supplement bij deze schoolgids).

Incidenten

Wij vinden het belangrijk dat incidenten en bijna-incidenten gemeld en geregistreerd worden. Dit geeft ons namelijk essentiële informatie die bijdraagt aan het voorkomen van ongevallen en het verbeteren van onze kwaliteit. Pesten en pestincidenten vallen hier ook onder. Binnen Bartiméus registreren we dit via het systeem Triasweb.

Triasweb is bedoeld voor medewerkers, leerlingen en bezoekers van gebouwen van Bartiméus. Van hen wordt verwacht dat zij fouten, ongevallen of bijna-ongevallen en risicovolle situaties formeel melden. Na een melding kunnen we maatregelen nemen om vergelijkbare gebeurtenissen in de toekomst te voorkomen.

Klachten

Bartiméus hecht veel waarde aan een prettige sfeer en veilig schoolklimaat. Hoe goed iedereen ook zijn best doet, er kan iets gebeuren wat u minder prettig vindt of waarover u meer wilt weten. Neem in dat geval eerst contact op met de leerkracht of schoolleider. Openheid werkt verhelderend.

Klachten kunnen gaan over ongewenst gedrag, beslissingen of vermoeden van nalatigheid van leiding en medewerkers van Bartiméus Onderwijs.

Dit kan bijvoorbeeld gaan over:

- begeleiding/beoordeling leerlingen
- toepassen van straf
- discriminatie
- seksuele intimidatie
- verbale of fysieke agressie
- geweld
- pesten

Heeft u vragen over het indienen van een klacht of de behandeling van een klacht? Neem dan contact op met de vertrouwenspersoon of de

klachtenfunctionaris van Bartiméus Onderwijs. Zij kunnen uw vragen beantwoorden, advies geven of bemiddelen om zo samen met u tot een voor beide partijen zo goed mogelijke oplossing te komen. Met klachten wordt vertrouwelijk omgegaan.

Contactgegevens vindt u in het supplement van de schoolgids, onderdeel 3. De volledige klachtenprocedure vindt u op de [website](#) of kunt u opvragen bij het secretariaat.

Landelijke Klachtencommissie

Als de vorige stappen geen bevredigende oplossing hebben opgeleverd, kunt u zich nog wenden tot de Landelijke Geschillencommissie voor Bijzonder Onderwijs (GCBO) in Den Haag. Hier kunt u ook rechtstreeks een klacht indienen. Het adres van de Landelijke Geschillencommissie vindt u in het supplement bij deze schoolgids, onderdeel 4 (contactgegevens extern).

Schorsing en verwijdering

Wanneer sprake is van ernstig ongewenst gedrag waarbij een leerling lichamelijk of psychisch letsel toebrengt aan anderen, kunnen we de betreffende leerling van school sturen. Meestal gaat het om een tijdelijke schorsing van hooguit een week, maar het kan ook leiden tot verwijdering. In bepaalde gevallen kunnen we voorafgaand aan een traject van schorsing of verwijdering een time-out inzetten.

Het besluit tot schorsing of verwijdering wordt genomen door de manager Kind & Jeugd. De manager is hiertoe bevoegd door de raad van bestuur (het bevoegd gezag).

De school brengt ouders/verzorgers per brief op de hoogte van de schorsing of verwijdering. Is de leerling meerderjarig en handelingsbekwaam? Dan krijgt de leerling deze brief. Hierin staat waarom de leerling is geschorst en voor hoe lang. Of, in het geval van verwijdering, waarom en wanneer de leerling wordt verwijderd.

In alle gevallen nodigt de schoolleider de betrokken ouders/verzorgers uit voor een gesprek over de maatregel. Tijdens dit gesprek verkennen we samen de

oplossingsmogelijkheden en komen mogelijkheden en onmogelijkheden van opvang van de leerling op school aan de orde.

Ouders/verzorgers, of de leerling als deze meerderjarig en handelingsbekwaam is, kunnen bij de raad van bestuur bezwaar maken tegen de schorsing of verwijdering. Zij nemen vervolgens binnen 14 dagen een besluit.

Het volledige protocol 'schorsing en verwijdering van leerlingen' vindt u op de [website](#) onder documenten. U kunt dit ook opvragen bij het secretariaat.

Sociale veiligheid

Wij willen dat iedereen zich op school veilig voelt en dat de sfeer prettig is. Dit bereiken we samen door incidenten zoals ongepast gedrag, intimidatie, diefstal en agressie te voorkomen en pestgedrag te bestrijden. Als school en als organisatie zijn we daarom alert op signalen van ongewenst gedrag en treden hier gericht tegen op.

De wet Veiligheid op school heeft als doel dat scholen zich inspinnen om pesten tegen te gaan en dat scholen zorgen voor sociale veiligheid.

In de wet staat dat scholen:

- een sociaal veiligheidsbeleid moeten uitvoeren. Als Bartiméus Onderwijs hebben we dit opgenomen in ons Veiligheidsplan;
- een aanspreekpunt binnen de school moeten hebben waar leerlingen en ouders/verzorgers pesten kunnen melden. Deze persoon coördineert ook het pestbeleid op de school. Op onze school is dit de heer M. Russchen, docent bewegingsonderwijs;
- de sociale veiligheid en het welzijn van hun leerlingen moeten volgen, zodat er altijd een actueel en representatief beeld is van de situatie op school. Op het Bartiméus College wordt hiervoor gebruik gemaakt van de methode Kracht in Controle (KiC).

Wilt u meer weten over wat het Bartiméus College aan sociale veiligheid doet? Vraag het aan de mentor van uw kind of aan de heer M. Russchen.

Tegemoetkoming scholieren 18+ en ziektekostenverzekering

Als een jongere 18 jaar wordt, vervalt de kinderbijslag voor ouders/verzorgers. Jongeren kunnen daarom voordat ze 18 worden de tegemoetkoming scholieren aanvragen. Dit kan via de [website van Dienst Uitvoering Onderwijs \(DUO\)](#).

Meer informatie en verwijzingen vindt u in de brief die we naar ouders/verzorgers van 17-jarige leerlingen versturen. Deze brief staat ook op onze [website](#), onder 'Documenten'.

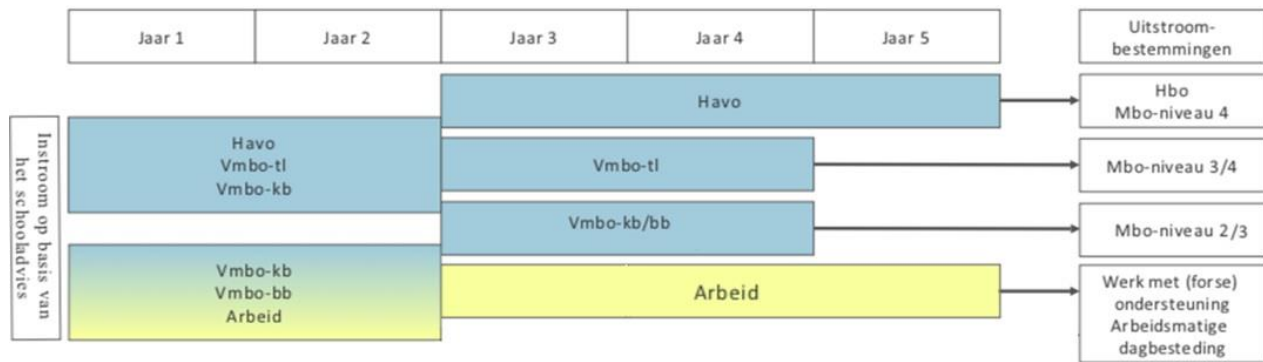
Verzuim

Zoals u ongetwijfeld weet, is uw kind verplicht de lessen bij te wonen. Zijn er andere redenen dan ziekte om niet op school te zijn, wilt u dan van tevoren schriftelijk toestemming aan de schoolleider vragen? Dit kan met [dit formulier](#) op de website.

Ongeoorloofd schoolverzuim geven wij door aan de leerplichtambtenaar van uw gemeente.

Bijlage 1 | Onderwijsprogramma

Bartiméus College biedt in Zeist de uitstroomprofielen vervolgonderwijs en arbeid aan. In schema 1 is weergegeven hoe het onderwijs op het Bartiméus College is opgebouwd en hoe de fasering van het onderwijs is vormgegeven.

Schema 1: Opbouw en fasering van het onderwijs op het Bartiméus College

Onderwijs in de onderbouw

Bij instroom in het vso worden de leerlingen op basis van het schooladvies ingedeeld. In de onderbouw hebben we twee brugklassen met leerlingen met verschillende schooladviezen.

In de brugklas 1 en brugklas 2 krijgen leerlingen gedifferentieerd les. Beide brugklassen hebben een vast lokaal en ze krijgen een aantal vakken van dezelfde leerkracht. Het is voor onze leerlingen belangrijk dat er extra aandacht is voor activiteiten en lessen in de onderbouw die de gevolgen van een visuele beperking kunnen compenseren, zoals oriëntatie & mobiliteit, reizen, brailleonderwijs, ICT en een aantal verschillende praktische vakken zoals tuintechniek, verzorging, muziek en 21e-eeuwse vaardigheden.

Leerlingen met een visuele beperking hebben vaak meer tijd nodig bij verschillende taken. Zo is het tempo van lezen en schrijven dikwijls lager en kost het opdoen en verwerken van kennis soms meer moeite. Ook het leren en eigen maken van praktische vaardigheden kosten meer tijd. Een aantal van onze leerlingen hebben daarom een extra jaar nodig, zodat zij meer ervaring kunnen opdoen en de gevolgen van de visuele beperking zoveel mogelijk leren compenseren. Dit extra jaar kan plaatsvinden in de onderbouw, maar ook in de bovenbouw. Dit wordt individueel besproken in het gesprek over het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP-gesprek).

Onderbouw Arbeid/vmbo basisberoepsgerichte leerweg

Leerlingen waarvan het schooladvies voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo) bb³ of praktijkonderwijs is, worden ingedeeld in een gezamenlijke onderbouwklas met het uitstroomprofiel Arbeid.

De leergebieden voor de onderbouw van het vmbo kb⁴/bb en het profiel arbeid vertonen veel overlap. Er wordt een gezamenlijk programma aangeboden dat voldoet aan de kerndoelen van beide leerwegen en zorgt voor doorstroming naar de bovenbouw van het vmbo kb/bb of arbeid. Het lesprogramma bestaat uit een combinatie van theorievakken en praktijkvakken. De focus ligt deze eerste twee leerjaren op het ontwikkelen van zelfstandigheid en zelfredzaamheid.

Met name in de eerste twee leerjaren ligt nog een sterk accent op Nederlandse taal, wiskunde/rekenen en Engels. Daarnaast is er veel aandacht voor de oriëntatie op mens, samenleving en natuur. De leerlingen leren en oefenen vaardigheden in vakken als: mens en maatschappij, loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB), natuur en gezondheid, ICT, levensbeschouwing, algemene techniek, tuinpraktijk, verzorging, bewegingsonderwijs en kunst- en cultuureducatie.

Onderbouw vmbo/havo

Leerlingen met een advies vmbo (kaderberoepsgerichte leerweg of theoretische leerweg) en havo worden geplaatst in de onderbouwklas vmbo/havo.

Vmbo

Het vmbo leidt leerlingen op voor een diploma dat toegang geeft tot het mbo (middelbaar beroepsonderwijs) en/of certificaten.

De leerling volgt twee brugklasjaren waarin verschillende theoretische en praktische vakken worden gegeven. Afhankelijk van het leerniveau, leergedrag en leerresultaten werkt de leerling op kb- of tl⁵-niveau. Op het rapport vermelden we niet alleen het cijfer, maar ook op welk niveau de leerling werkt en hoe de werkhouding en het inzicht is.

---

³ vmbo bb = vmbo basisberoepsgerichte leerweg

⁴ vmbo kb = vmbo kaderberoepsgerichte leerweg

⁵ vmbo tl = vmbo theoretische leerweg

Vergeleken met het reguliere vmbo wordt in de onderbouw naast de verschillende cognitieve vakken ook veel aandacht besteed aan praktische lessen. Bijvoorbeeld verzorging, bewegingsonderwijs, algemene techniek en tuintechniek, muziek, kunst- en cultuureducatie.

In het eerste leerjaar nemen we een aantal toetsen af om eventuele leerproblemen vroegtijdig te signaleren. Aan het eind van de onderbouw krijgen de leerlingen dan een advies en bespreken wij hoe het verdere verloop van hun onderwijstraject eruit zal gaan zien.

Havo

De havo (hoger algemeen voortgezet onderwijs) in Zeist bestaat uit vijf jaar: drie jaar onderbouw en twee bovenbouwjaren (tweede fase). Het leidt leerlingen op voor een diploma dat toegang geeft tot mbo-niveau 4 (middelbaar beroepsonderwijs), hbo (hoger beroepsonderwijs) of vwo (voorbereidend wetenschappelijk onderwijs).

De leerlingen krijgen op havoniveau les en werken in de onderbouw met vmbo-tl-/havo-methodes. In het havo-onderwijs wordt een groter beroep gedaan op zelfstandig leren en werken. Het tempo van leren en verwerken ligt hoger. Het havo-onderwijs op het Bartiméus College sluit wat lesprogramma, vakken en gebruikte methodes betreft aan bij het reguliere havo-onderwijs.

Gebruik van verschillende hulpmiddelen in de wiskundeles: Tv-loep, laptop met braille leesregel, tekeningenband in braille op zwelpapier.

De leerlingen volgen in de onderbouw theoretische vakken en een aantal praktische vakken. Aan het eind van de onderbouw moet de leerling voldoen aan de kerndoelen van de onderbouw-havo. Deze zijn gelijk aan die van het reguliere onderwijs.

Overgang van onderbouw naar bovenbouw

Leerlingen in de leerroute havo stromen na de onderbouw uit naar de havo van het Bartiméus College of naar het reguliere havo-onderwijs met AOB (ambulante onderwijskundige begeleiding). De leerlingen in het profiel arbeid en vmbo stromen door naar de bovenbouw.

We baseren het bovenbouwadvies op de rapportcijfers, resultaten Cito VO, toets-resultaten, leergedrag, inbreng van de docenten en wens van de leerling. Dit alles wordt besproken tijdens het OPP-gesprek.

Leerroutes in de bovenbouw zijn:

- arbeid
- vmbo basisberoepsgerichte of kaderberoepsgerichte leerweg (bb/kb)
- vmbo theoretische leerweg (tl)
- havo

Bovenbouw vmbo

Profielkeuze en lesprogramma

Aan het eind van de onderbouw (twee jaar) in de leerroute vmbo tl kiest de leerling één van deze twee profielen: economie of zorg & welzijn.

De leerling in de leerroute vmbo bb/kb stroomt na de onderbouw in het profiel dienstverlening en producten.

Voor welk profiel de leerling kiest, is niet alleen afhankelijk van de persoonlijke interesse, mogelijkheden en toekomstwensen, maar ook van de visuele beperking. Hierbij is de overweging: 'kan ik de vakken van dit profiel met mijn beperking goed volgen?'

Het vakkenpakket en lesprogramma in de bovenbouw worden vrijwel geheel bepaald door de Staatsexameneisen die worden gesteld door DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs). Daarnaast volgen de leerlingen een

onderwijsprogramma dat door de school is samengesteld, met bewegingsonderwijs, levensbeschouwing en ICT.

Staatsexamen

Het Bartiméus College laat leerlingen op school examen doen via Staatsexamen.

De werkwijze bij het Staatsexamen is anders dan bij de (eind)examens in het reguliere voortgezet onderwijs.

Het team neemt elk jaar in oktober de beslissing voor welke vakken een leerling opgegeven wordt voor het aankomende staatsexamen. Deze beslissing is bindend. Alleen de school is bevoegd om leerlingen op te geven voor één of meer vakken voor het staatsexamen op de vso-locatie van Bartiméus in Zeist. Dit gebeurt door de examencoördinator.

Leerlingen worden in principe vóór 1 november bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) opgegeven. Tegelijkertijd vragen wij de benodigde speciale voorzieningen aan die voor de leerling nodig zijn om het examen goed te kunnen maken.

Bij Bartiméus neemt de staatsexamencommissie de examens af. Net zoals de scholieren uit het reguliere voortgezet onderwijs doen de leerlingen bij Bartiméus centraal examen (CE) in mei/juni. Zij leggen op hetzelfde moment dezelfde centrale schriftelijke examens (vmbo, havo) af als hun leeftijdgenoten op een reguliere school. Daarna volgt het zogenoemde college-examen. Als onderdeel van de college-examens kunnen kandidaten in de periode van het centraal examen ook nog aanvullende schriftelijke staatsexamens afleggen, zoals een examen schrijfvaardigheid bij de talen.

Na de periode van het centraal examen nemen examinatoren van de staatsexamencommissie eind juni/begin juli voor elk vak een mondeling examen af. Het mondelinge examen is het belangrijkste onderdeel van het college-examen. Dit examen duurt 3 dagen, dit kan ook op een zaterdag zijn. Na afloop van het mondeling examen wordt de uitslag vastgesteld, en kan de leerling certificaten ontvangen of een volledig diploma.

Stage en LOB-lessen in bovenbouw vmbo tl en havo

In het voorlaatste examenjaar lopen vmbo- en havoleerlingen een beroepsoriënterende stage van twee weken bij een bedrijf in Zeist of in de

omgeving van de eigen woonplaats. Het doel van deze stage is dat leerlingen zich oriënteren op werkvelden of beroepen en ondersteund worden bij de keuze van een vervolgopleiding. Leerlingen doen tijdens de stage ervaring op met algemene werknemersvaardigheden en ze maken kennis met werkzaamheden in het werkveld/beroep. Meer over de stage leest u in [bijlage 4](#).

Ook krijgen de leerlingen begeleiding bij hun studiekeuze, onder andere in de vorm van individuele gesprekken met de mentor, decaan en (indien gewenst en mogelijk) externe deskundigen. Daarnaast hebben leerlingen in het voorlaatste leerjaar de mogelijkheid om bij het REA College Bartiméus, locatie Ermelo een uitgebreid loopbaanonderzoek te laten doen: het psychosociaal onderzoek (PSO).

Het Bartiméus College moedigt leerlingen aan om zelfstandig naar open dagen van mbo's en hbo's te gaan en een meeloopdag bij een opleiding naar keuze te regelen. Vanuit school bezoeken we het REA College locatie Utrecht.

Profiel dienstverlening en producten

Bovenbouw vmbo bb- en kb-leerlingen die in het derde leerjaar instromen volgen een tweejarig bovenbouwtraject in het profiel dienstverlening en producten.

Het profiel dienstverlening en producten is een breed vmbo-programma waarin de oriëntatie op uiteenlopende arbeidsgebieden met een geïntegreerde loopbaanbegeleiding centraal staat. De vaste kern zijn algemene beroepscompetenties: kennis, vaardigheden en houding die in allerlei soorten werk voorkomen. De verschillende arbeidsgebieden vormen de context voor het opdoen van ervaringen en vaardigheden. Leerlingen krijgen zo zicht op hun talenten en persoonlijke ontwikkeling en op mogelijke keuzes die zij kunnen maken in hun loopbaan.

De leerlingen maken bovendien kennis met het inzetten van diensten en met de toepassing van nieuwe technologieën, waardoor zij vaardigheden aanleren die zij nodig hebben voor hun toekomst.

Ook goed om te weten: zij krijgen uitstel van studie- en beroepskeuze door niet al in klas 2, maar pas in klas 4 een weloverwogen keuze te maken. Zij zijn daardoor beter voorbereid op de overstap naar het mbo.

De vakken binnen het profiel dienstverlening en producten

Naast de verplichte vakken Nederlands en Engels kiest de leerling twee vakken uit de keuze economie, wiskunde en biologie.

Daarnaast volgt elke leerling verspreid over twee leerjaren vier modules:

- organiseren van een activiteit
- presenteren, promoten en verkopen
- een product maken en verbeteren
- multimediale productie maken

Ook volgen leerlingen vier keuzevakken. Voorbeelden van deze keuzevakken zijn:

- ondersteunen bij sport en beweegactiviteit
- voeding en beweging
- gastheerspecialisatie
- fietstechniek
- actief in de natuur

De theoretische vakken binnen de opleiding worden geëxamineerd via het Staatsexamen.

In het derde en vierde leerjaar is er een praktijkperiode bij een bedrijf of instelling. Deze praktijkperiode (voorheen stage) wordt gekoppeld aan een keuzevak. De praktijkperiode duurt een half jaar en beslaat één dagdeel per week.

Bovenbouw vmbo theoretische leerweg

Aan het eind van de onderbouw (in vmbo 2) kiest de leerling één van de twee profielen economie of zorg & welzijn. Naast de verplichte vakken Nederlands, Engels, Maatschappijleer, Profielwerkstuk, kiest de leerling twee profielkeuzevakken en twee vakken uit het vrije deel. De leerling moet in staat

worden geacht om na twee of drie jaar (bij gespreid examen) een diploma te behalen via de staatsexamens.

VSO Arbeid: uitstroomprofiel arbeid

Leerroute vso A (arbeid)

Voor de leerlingen in deze eigentijdse leerroute, die eerst brugklas 1 en brugklas 2 volgen, bieden we naast de verplichte cognitieve vakken de mogelijkheid aan om te beginnen met het trainen van de algemene werknemersvaardigheden. We hebben daarvoor in leerjaar 1 en 2 het aanbod van BIS. Dit is een begeleide interne stage (binnen de school) onder begeleiding van een praktijkbegeleider.

In leerjaar 3 krijgt deze BIS vorm in lessen kantinecatering, kantoorpraktijk/dienstverlening en atelier. Daarnaast krijgen de leerlingen praktijkvakken, waarbij zowel de algemene werknemersvaardigheden aan bod komen, als de specifieke vaardigheden van techniek en tuinpraktijk.

Leerjaar 4 is een voortzetting van wat er in leerjaar 3 is opgestart, met als toevoeging voortgezette praktijkvorming. Dit zijn lessen gegeven in blokken op het gebied van tuinpraktijk/bakkerij en techniek.

Wanneer een expliciete uitdaging van een leerling daar om vraagt en er een passend aanbod beschikbaar is, bestaat de extra mogelijkheid van een begeleide externe stage (BES). Hierbij is een begeleider van school betrokken en worden de werkzaamheden aangeboden in overleg met de mogelijke stageplek(ken).

In leerjaar 4 komen ook de IVIO-examens in beeld. Afhankelijk van het cognitieve niveau van de leerling maken we een inschatting van de haalbaarheid van IVIO-examens voor de vakken Nederlands, Engels en Rekenen en wiskunde.

Aan het einde van leerjaar 4 komt de stagebegeleider en meer maatwerk in beeld. In overleg met leerling, ouders/verzorgers en mentoren wordt een keuze gemaakt voor een zelfstandige externe stage (ZES). De competenties van de leerling, diens enthousiasme voor bepaalde werkzaamheden en de combinatie

met de begeleidingsvraag zijn hierbij leidend. Deze stage vormt vanaf leerjaar 5 een vast onderdeel van het lesprogramma. De stagebegeleider gaat vanaf die tijd een actieve rol spelen in de contacten tussen leerling, ouders/verzorgers en mentor.

Daarnaast blijven in leerjaar 5 de cognitieve vakken de nodige aandacht krijgen. En ook hier zal gekeken worden of er IVIO-examens met goede resultaten gedaan kunnen worden.

We benadrukken graag dat elke leerling eigen competenties ontwikkelt. Dat heeft als gevolg dat de leerroute voor alle leerlingen dezelfde doelstelling heeft, maar de weg daarnaartoe voor elke leerling verschillend is. Wat daarbij opvalt is een groeiend enthousiasme voor de overstap naar arbeid.

Mobiliteit is een belangrijk onderdeel in de manier waarop een leerling de weg kan vinden in de leefwereld om zich heen. Dit onderdeel krijgt vanaf brugklas 1 aandacht en wordt later gekoppeld aan de mogelijkheden die er zijn om zelfstandig te leren reizen naar stageplekken (tenzij dat om andere redenen (nog) niet mogelijk is).

Scholen hebben de wettelijke verplichting om aandacht te besteden aan 'burgerschap'. In brugklas 1 en 2 krijgt dit vorm binnen het vakgebied mens en maatschappij. Vanaf leerjaar 3 wordt dit vakgebied geïntegreerd in het aanbod van de cognitieve vakken en de specifieke begeleiding die door de stagebegeleider gegeven wordt in de individuele stagelessen.

Werken in de schooltuin

Doelgroepenmodel

De diversiteit onder leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs is enorm. Om voor elke leerling te bepalen wat de mogelijkheden zijn en wat nodig is om op het gewenste niveau uit te stromen is er het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). Vanuit verschillende expertises en op verschillende momenten bepalen we welke stappen gezet kunnen worden.

Dit is een proactief en cyclisch proces.

Om dit proces zo goed mogelijk te ondersteunen is het [Landelijk Doelgroepenmodel](#) ontwikkeld. Dit model helpt de school om op transparante wijze tot een goed onderbouwd perspectief te komen en het onderwijsaanbod en de ondersteuning daarop aan te passen. De school doorloopt met het model een aantal vaste stappen die de leerling via een passende route leiden naar de maximaal haalbare uitstroombestemming.

Op het Bartiméus College bieden wij de leerroutes 4 t/m 7 aan.

Landelijk Doelgroepenmodel GO (versie voortgezet onderwijs)						
Profiel		4	5		6	7
Totaal IQ		50 – 69	70 – 89		90 – 110	> 110
Indeling inspectie		50 – 69	70 – 79	80 – 89	90 – 110	110 – 120 > 120
Ontwikkelings-niveau	Sociaal-emotionele ontwikkeling	Kleine achterstand	Enige achterstand		Zeer geringe achterstand	Leeftijdsadequaat
	Executieve functies	Kleine achterstand	Enige achterstand		Zeer geringe achterstand	Leeftijdsadequaat
	Communicatie	Kleine achterstand	Enige achterstand		Zeer geringe achterstand	Leeftijdsadequaat
Didactisch functioneringsniveau		FN M5-E6	Referentieniveau 1F Onderdelen 2F		Referentieniveau 2F	Referentieniveau 3F/4F
Leerstandaard		VSO niveau 12	VSO niveau 14		VSO niveau 16	Eindtermen VO
Ondersteunings-behoeften	Sociaal-emotionele ontwikkeling	Regelmatig	Incidenteel		Op afroep	Leeftijdsadequaat
	Leren en ontwikkelen, incl. executieve functies	Regelmatig	Incidenteel		Op afroep	Leeftijdsadequaat
	Communicatie	Regelmatig	Incidenteel		Op afroep	Leeftijdsadequaat
	Fysieke situatie	Regelmatig	Incidenteel		Op afroep	Op afroep
	Medische situatie	Regelmatig	Incidenteel		Op afroep	Op afroep
Uitstroombestemming		Beschut werk Arbeid	Arbeid MBO Entree		MBO 2-3-4	MBO 3-4 HBO/WO
Uitstroomrichting		Arbeid		Vervolgonderwijs		

Afbeelding 1: Overzicht leerroutes vso Bartiméus College, volgens het Landelijk Doelgroepenmodel.

Lessentabel onderbouw arbeid, vmbo en havo

Elk jaar maken we het lesrooster op basis van onderstaande tabel waarin per vak het aantal lessen wordt vermeld.

Elke les duurt 45 minuten, zeven lessen per dag.

Arbeid	Onderbouw	
	Leerjaar 1	Leerjaar 2
Kernvakken		
Nederlands	4	4
Engels	2	2
Rekenen/wiskunde	4	4
Leergebieden		
Cultuur & Maatschappij	3	3
Mens & maatschappij	3	3
Levensbeschouwing	1	1
Kunst & Cultuur	2	2
Muziek	1	1
Bewegen & Sport	3	3
Praktijkvakken		
Verzorging/koken	2	2
ICT	1	1
Tuinpraktijk	2	2
Techniek	2	2
Mentorlessen	2	2
Studieles	1	
LOB		1
Steunles	2	2
Totaal	35	35

Vmbo bb-kb	Onderbouw	
	Leerjaar 1	Leerjaar 2
Nederlands	4	4
Engels	3	3
ARV-wiskunde	4	4
Mens & Natuur**		
Biologie	2	2
Tuinpraktijk	2	1

Mens & Maatschappij***		
Geschiedenis	2	2
Aardrijkskunde	1	1
Economie	0	2
Kunst & Cultuur	2	2
Muziek	1	1
Bewegen & Sport	3	3
Verzorging	2	2
ICT	1	1
Techniek	2	1
Levensbeschouwing	1	1
Mentorles	2	2
Studieles	1	
LOB		1
Steunles	2	2
Totaal	35	35

Vmbo tl	Onderbouw	
	Leerjaar 1	Leerjaar 2
Nederlands	4	3
Engels	3	3
Duits	0	2
Frans	2	2
ARV-wiskunde	4	3
Mens & Natuur**		
Biologie	2	2
Tuinpraktijk	1	1
Mens & Maatschappij***		
Geschiedenis	2	2
Aardrijkskunde	1	1
Economie	0	2
Kunst & Cultuur	2	1
Muziek	1	1
Bewegen & Sport	3	2
Verzorging	2	2
ICT	1	1

Techniek	1	1	
Levensbeschouwing	1	1	
Studieles	1		
Mentorles	2	2	
LOB		1	
Steunles	2	2	
Totaal	35	35	
Havo onderbouw			
	Leerjaar 1	Leerjaar 2	Leerjaar 3
Nederlands	4	3	3
Engels	3	3	3
Duits	0	2	3
Frans	2	2	3
ARV-Wiskunde	4	3	3
Mens & Natuur			
Biologie	2	2	2
Tuinpraktijk	1	1	1
Mens & Maatschappij			
Geschiedenis	2	2	2
Aardrijkskunde	1	1	1
Economie	0	2	2
Kunst & Cultuur	2	1	1
Muziek	1	1	1
Bewegen & Sport	3	2	2
Verzorging	2	2	0
ICT	1	1	1
Techniek	1	1	1
Levensbeschouwing	1	1	1
Studieles	1		
Mentorles	2	2	2
LOB		1	1
Steunles	2	2	2
Totaal	35	35	35

Tuinpraktijk in de schooltuin

Lessentabel bovenbouw arbeid, vmbo tl en havo

In onderstaande lessentabel ziet u een basismodel met de lesuren van de verschillende profielen. De leerling kiest een profiel, dit profiel bepaalt het vakkenpakket. Vanuit het gekozen profiel en bijbehorend vakkenpakket wordt het rooster per leerling gemaakt.

Arbeid	Bovenbouw	
	leerjaar 3	leerjaar 4
		leerjaar 5
		leerjaar 6
Kernvakken		
Nederlandse taal en communicatie	3	2
Engels	1	1
Rekenen/wiskunde	3	2
Leergebieden		
Mens, Natuur en Techniek	1	1
Mens en maatschappij	2	1
Levensbeschouwing	1	1
Culturele oriëntatie & creatieve expressie	2	1
Sport & bewegen	2	1

Sociale vaardigheden	2	2
ICT-vaardigheden	1	1
Mentoruur	2,5	1,5
Praktijkvakken		
Praktijkvakken t.b.v. zelfredzaamheid	7	
Praktijkvakken incl. branchecertificering		6
Basisaanbod t.b.v. zelfredzaamheid		2
Stages		
Begeleide bedrijfsexcursies	0,25	0,25
Begeleide interne stages	2,5	1,5
Begeleide externe stages	4,75	4
Zelfstandige externe stage		5,75
Totaal	35	35

Vmbo bb-kb	Bovenbouw	
	Leerjaar 3	Leerjaar 4
Nederlands	4	4
Engels	3	3
Maatschappijleer	1	1
twee van drie vakken: wis/eco/bio		
ARV-wiskunde*	3	3
Economie	3	3
Biologie		
Kunst & Cultuur	1	
Bewegen & Sport	2	2
Beroepsgerichte deel D&P		
Module 1 Organiseren van een activiteit	2	2
Module 2: Presenteren, promoten en verkopen	2	2
Module 3: Een product maken en verbeteren	2	2
Module 4: Multimediale producten maken	2	2
Keuzevak 1****	2	0
Keuzevak 2	2	0
Keuzevak 3	0	2
Keuzevak 4	0	2
Levensbeschouwing	1	1
Mentorles/LOB	2	2
Stage	3	4

Totaal	35	35
--------	----	----

* Geen wiskunde? Dan verplicht 1 uur ARV (dit gaat ten koste van een ander lesuur).

** Mens & Natuur: biologie, natuurkunde, scheikunde, techniek en tuinpraktijk.

*** Mens & Maatschappij: aardrijkskunde, economie en bedrijfseconomie, filosofie, geschiedenis en maatschappijleer.

**** Beroepsgerichte Keuzevakken: de eerste 2 keuzevakken worden in het 3e jaar door schoolexamen afgesloten.

Bovenbouw Staatsexamen vmbo tl

Profiel EC - Economie			Profiel ZW - Zorg en welzijn		
Leerjaar	3	4	Leerjaar	3	4
Gemeenschappelijk deel			Gemeenschappelijk deel		
Nederlands	4	4	Nederlands	4	4
Engels	4	4	Engels	4	4
Maatschappijleer	1	2	Maatschappijleer	1	2
Profielwerkstuk	0	1	Profielwerkstuk	0	1
Profielvak (verplicht)			Profielvak (verplicht)		
Economie	4	4	Biologie	4	4
1 profielkeuzevak			1 profielkeuzevak		
Wiskunde*, Duits of Frans	4	4	Geschiedenis, wiskunde maatschappijkunde	4	4
2 vakken vrije deel, kiezen uit			2 vakken vrije deel, kiezen uit		
Muziek ****	4	4	Muziek ****	4	4
Wiskunde*	4	4	Wiskunde*	4	4
Duits			Duits		
Frans			Frans		
Maatschappijkunde			Maatschappijkunde		
Geschiedenis en staatsinrichting			Geschiedenis en staatsinrichting		
Kunst & Cultuur	2	0	Kunst & Cultuur	2	0
Bewegen & Sport	2	2	Bewegen & Sport	2	2
Levensbeschouwing	1	1	Levensbeschouwing	1	1
Mentorles	2	2	Mentorles	2	2
LOB	1	1	LOB	1	1
Steunles	2	2	Steunles	2	2
Totaal	32	32	Totaal	35	35

Bovenbouw Staatsexamen Havo

Profiel Economie en Maatschappij			Profiel Cultuur en Maatschappij		
	h4	h5		h4	h5
Gemeenschappelijk deel			Gemeenschappelijk deel		
Nederlands	4	4	Nederlands	4	4
Engels	4	4	Engels	4	4
Maatschappijleer	1	1	Maatschappijleer	1	1
Profielwerkstuk	0	1	Profielwerkstuk	0	1
			ARV*	1	1
3 verplichte profielvakken			2 verplichte profielvakken		
Wiskunde A	4	4	Geschiedenis	4	4
Economie	4	4	Duitse of Franse taal en literatuur	4	4
Geschiedenis	4	4	1 verplicht cultureel profielkeuzevak		
			Muziek	3	3
1 verplicht profielkeuzevak			Filosofie		
Maatschappijwetenschappen	3	3	Duitse of Franse taal en literatuur		
Duitse taal en literatuur			1 verplicht maatschappij profielkeuzevak		
Franse taal en literatuur			Maatschappijwetenschappen	3	3
			Economie***		
1 verplicht vak vrije deel	3	3	1 verplicht vak vrije deel	3	3
Bewegen & Sport	2	2	Bewegen & Sport	2	2
Levensbeschouwing	1	1	Levensbeschouwing	1	1
Mentorles	2	1	Mentorles	2	1
LOB	1	1	LOB	1	1
Steunles	2	2	Steunles	2	2
Totaal	35	35	Totaal	35	35

* Geen wiskunde? Dan verplicht 1 uur ARV (dit gaat ten koste van een ander lesuur).

** Mens & Natuur: biologie, natuurkunde, scheikunde, techniek en tuinpraktijk.

*** Mens & Maatschappij: aardrijkskunde, economie en bedrijfseconomie, filosofie, geschiedenis en maatschappijleer.

**** Beroepsgerichte Keuzevakken: de eerste 2 keuzevakken worden in het 3e jaar door schoolexamen afgesloten.

Executieve functies (EF)

De afgelopen jaren hebben we op het Bartiméus College steeds meer aandacht gegeven aan het trainen van executieve functies (EF) bij onze leerlingen. Onder executieve functies verstaan we vaardigheden en die nodig zijn om activiteiten te plannen en te sturen. Denk aan het:

- organiseren van het huiswerk
- flexibel om kunnen gaan met veranderingen
- trainen van het werkgeheugen
- reflecteren op je eigen gedrag

Vaak kunnen we deze executieve functies in de klassensituatie of in een mentorles voldoende aandacht geven. Loopt een leerling echt vast? Dan is het ook mogelijk om individuele coaching te krijgen. In de afgelopen jaren hebben we hiermee positieve resultaten geboekt.

Om een goed beeld te krijgen van de executieve vaardigheden van de afzonderlijke leerlingen nemen we aan het begin van de brugklas bij iedereen de gedragsvragenlijst 'de Brief' af. Op grond van deze screening bekijken we met de commissie voor leerlingenzorg en vervolgens met de docenten wat de aandachtspunten voor de leerlingen zijn. Natuurlijk bespreken we dit ook met de leerling en ouders/verzorgers.

Kritische succesfactoren (KSF)

Binnen cluster 1⁶ hebben we kritische succesfactoren ontwikkeld en vastgelegd. Tijdens de schoolperiode bij Bartiméus besteden wij hier aandacht aan. Dit zijn vaardigheden die leerlingen met een visuele beperking zich zoveel mogelijk eigen moeten maken om in de huidige samenleving te kunnen participeren, zowel in persoonlijke relaties als in werksituaties.

De kritische succesfactoren voor leerlingen zijn:

---

⁶ Cluster 1: scholen voor leerlingen die blind of slechtziend zijn en leerlingen die een meervoudige visuele beperking hebben en die zeer moeilijk leren. De onderwijsinstellingen zijn: Koninklijke Visio en Bartiméus.

- Je hebt inzicht in je eigen visuele beperking en je hebt vaardigheden om hiermee om te gaan.
- Je hebt inzicht in je eigen talenten en bouwt deze uit.
- Je kunt communiceren over je visuele beperking en je talenten.
- Je kunt de interactie tussen jezelf en je omgeving beïnvloeden.
- Je hebt een netwerk in de gemeenschap van visueel en niet-visueel beperkten.

Bijlage 2 | Toelating

Commissie van Onderzoek regelt toelating

Het (voortgezet) speciaal onderwijs is er voor leerlingen die specialistische of intensieve begeleiding nodig hebben. De toelating is wettelijk geregeld. Voor leerlingen die slechtziend of blind zijn, geldt dat een Commissie van Onderzoek (CvO) bepaalt of uw kind in aanmerking komt voor speciaal onderwijs of ambulante onderwijskundige begeleiding (AOB). Leerlingen met een visuele beperking die hen ernstig belemmert tijdens het leren komen in aanmerking voor speciaal onderwijs of AOB van Bartiméus.

De CvO houdt zich aan de richtlijnen van de Wereldgezondheidsorganisatie voor leerlingen die slechtziend of blind zijn. Meer informatie over de toelating en toelatingscriteria vindt u [hier](#).

Procedure voor toelating

Op basis van de aanmeldingsgegevens bepaalt de CvO welke onderzoeken nodig zijn om te kunnen bepalen of een leerling toegelaten wordt tot het onderwijs van Bartiméus of tot de AOB. Als het nodig is, ontvangt uw kind een uitnodiging voor één of meerdere onderzoeken zoals een:

- oogheelkundig onderzoek
- algemeen medisch onderzoek
- onderzoek door een maatschappelijk werker
- psychologisch onderzoek
- observatie op school

De CvO bespreekt vervolgens de onderzoeksresultaten, onderzoekt of er een indicatie is voor onderwijs of begeleiding en formuleert een advies. Daarbij werkt de commissie samen met de betrokken collega's van Bartiméus Kind & Jeugd. Het voordeel van die samenwerking is dat onderwijs, ambulante (onderwijskundige) begeleiding en/of verblijf goed op elkaar worden afgestemd.

Bij het formuleren van het advies gaan we zoveel mogelijk uit van de gedachte: 'gewoon onderwijs waar dat kan, speciaal waar het nodig is'.

Nadat wij het advies van de CvO met u besproken hebben en de mogelijkheden in kaart hebben gebracht, maakt u zelf een keuze voor een school van Bartiméus of voor AOB. Blijkt na verloop van tijd dat de school of AOB van Bartiméus Onderwijs toch niet de goede plek is? Dan overleggen wij met u – of u met ons – over de juiste plek of passende oplossing.

Bijlage 3 | Zicht op ontwikkeling en begeleiding

Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)

Scholen voor speciaal onderwijs moeten voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opstellen. Dit doen wij aan het begin van elk schooljaar. Hierin staat wat de ingeschatte capaciteiten van de leerling zijn en wat daarbij eventuele belemmerende en bevorderende factoren zijn. Op grond hiervan stellen we een verwachte uitstroombestemming voor het voortgezet (speciaal) onderwijs vast. Ook worden onderwijsbehoeften in het OPP vastgelegd. Hierbij vinden wij dat de mening van u en uw kind van groot belang is.

Is uw kind nieuw op school? Dan ontvangt u een uitnodiging om binnen zes weken het OPP samen te bespreken. Tijdens deze eerste OPP-bespreking zijn de mentor en ondersteuningscoördinator of orthopedagoog aanwezig.

Voor zittende leerlingen geldt dat in januari en aan het einde van het schooljaar de evaluatie van het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) plaatsvindt. Aan het einde van elk schooljaar bespreken leerling, ouders/verzorgers en mentor/leerkracht het OPP voor het nieuwe schooljaar. Uw kind wordt daar actief bij betrokken. Indien nodig sluit de ondersteuningscoördinator of de orthopedagoog aan.

Met elkaar kijken we naar:

- visueel functioneren
- schoolvorderingen en leerresultaten
- sociaal-emotionele ontwikkeling
- onderwijsbehoeften leerling
- andere facetten die belangrijk zijn voor een goede persoonlijkheidsontwikkeling

Met deze gegevens brengen we in kaart:

- welke doelstellingen voor de individuele leerling haalbaar zijn
- wat de leerling zelf kan doen
- op welke wijze de school de leerling actief kan ondersteunen

Ook bespreken we elk jaar het trajectschema, waarin de verwachte uitstroombestemming gekoppeld wordt aan het verwachte uitstroomjaar.

Somtoday – uitstroomprofiel vervolgonderwijs

Het Bartiméus College maakt voor leerlingen in het uitstroomprofiel vervolgonderwijs gebruik van het leerling-informatiesysteem 'Somtoday'. Dit systeem ondersteunt de school op het gebied van leren, leermiddelen en leerlingenadministratie. Hierdoor kunnen docenten onderwijs op maat bieden en kan elke leerling zich optimaal ontwikkelen.

Met 'Somtoday Ouder' kunnen ouders/verzorgers inzicht krijgen in het schoolleven van hun kinderen. Zij kunnen in 'Somtoday' het volgende bekijken:

- het rooster
- het opgegeven huiswerk
- de meest recente cijfers per vak
- vakinhoudelijke informatie
- door docenten bijgehouden afwezigheid (absentie)

Ook kunnen ouders/verzorgers berichten bekijken en zelf versturen.

Onder de kop 'Nieuws Hier' is het laatste nieuws te vinden. Van een nieuw ingevoerd cijfer tot een systeemupdate. Ook als het huiswerk voor de leerling door de docent in 'Somtoday' wordt ingevoerd, is dat hier zichtbaar.

Per vak ziet u het laatst ingevoerde cijfer. Als u doorklikt op het vak dan ziet u alle cijfers per vak. In het cijferoverzicht is ook het gemiddelde cijfer per vak zichtbaar.

In het overzicht van alle vakken ziet u verder van ieder vak het huiswerk en/of PTO/PTB (Programma voor Toetsing Onderbouw of Programma van Toetsing en Beoordeling).

Via het scherm 'afwezigheid' zijn de meldingen, constatering en maatregelen zichtbaar. Bijvoorbeeld: uw kind heeft een afspraak bij de tandarts.

U kunt de app via een browser gebruiken en downloaden in de Google Play Store of de App Store. De app heeft iOS 9.3+ en Android 4.4+ ondersteuning.

Er is een 'Somtoday leerling-app' en een 'Somtoday ouder-app'. De app is niet toegankelijk voor mensen met een visuele beperking, de browserversie is wel voor iedereen toegankelijk.

Rapporten

Driemaal per schooljaar krijgen de leerlingen een schoolrapport. Wilt u naar aanleiding van het rapport een gesprek met de mentor of een (vak)leerkracht? Neem dan contact op met de mentor of groepsleerkracht, zodat een afspraak gemaakt kan worden.

Commissie van Leerlingondersteuning (CvL)

De Commissie van Leerlingondersteuning (CvL) bewaakt de leerlingondersteuning en geeft advies over het OPP en de uitstroombestemming. Ook kan de CvL adviseren over bijvoorbeeld toelating of herindicatie van leerlingen.

Kortom, de CvL is verantwoordelijk voor inhoudelijke zaken die te maken hebben met de ondersteuning van leerlingen en kwaliteitszorg zoals:

- het definitief vaststellen van het OPP en de uitstroombestemming
- de ontwikkeling van leerlingen bewaken op basis van het OPP
- leerkrachten begeleiden bij het analyseren van toetsgegevens
- leerlingen met extra onderwijsbehoeftes ondersteunen
- adviseren over door- of uitstroom
- plaatsen van leerlingen in een andere groep als dit nodig is
- evalueren van de kwaliteit van onderwijs en ondersteuning

De CvL bestaat uit de schoolleider, de ondersteuningscoördinator en de orthopedagoog. Andere deskundigen zoals een maatschappelijk werker, leerplichtambtenaar of schoolarts en leerkrachten kunnen op afroep aanschuiven.

Ondersteuningsstructuur

Op de onze school is een ondersteuningscoördinator (OC'er) aanwezig. De OC'er coördineert de ondersteuning aan leerlingen. Hieronder vallen alle werkwijzen en voorzieningen die ervoor zorgen dat leerlingen optimaal kunnen profiteren van het onderwijsaanbod van de school.

De OC'er is het eerste aanspreekpunt voor leerkrachten en mentoren wanneer er behoefte is aan extra ondersteuning voor een leerling. De OC'er verzamelt informatie en zorgt voor het maken, vastleggen en opvolgen van afspraken met alle betrokkenen. De orthopedagoog is betrokken bij specifieke situaties en is aanspreekpunt voor de OC'er en externe contacten.

De ondersteuningsstructuur ziet er als volgt uit:

- Bij de intake worden relevante gegevens verzameld en de onderwijsbehoeften benoemd. Dit leggen we vast in het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP).
- De mentor zet de leerling voor leerlingbespreking/rapportvergadering op de agenda. Het team kijkt hoe het leerproces en de sociaal-emotionele ontwikkeling verlopen. Er wordt besproken of adequaat wordt ingespeeld op onderwijsbehoeften en of aanpassing gewenst is.
- Tijdens besprekingen van de Commissie van Leerlingondersteuning (CvL) wordt informatie ingebracht door de OC'er. De CvL formuleert adviezen die met de leerling en de ouders/verzorgers besproken worden. Tijdens dit gesprek kunnen de mentor en/of ondersteuningscoördinator verwijzingen voorstellen:
  - naar een orthopedagoog/GZ-psycholoog voor psychologisch onderzoek, begeleidende gesprekken of doorverwijzing;
  - naar een paramedicus voor onderzoek en/of behandeling.

Begeleiding leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte

De leerlingen die naast een visuele beperking een ander (vaak al gediagnosticeerd) probleem hebben, zoals ASS, AD(H)D, NAH of dyslexie, krijgen indien nodig extra aandacht. Zodat zij ondanks hun dubbele beperking toch succesvol onderwijs kunnen volgen.

Dit vraagt zowel van u als ons team extra afstemming en een eenduidige aanpak thuis en op school. Tijdens contactmomenten, zoals ouderavonden, OPP-besprekingen en mentorgesprekken is er gelegenheid tot afstemming.

Autismespectrumstoornis (ASS)

Voor leerlingen met een Autismespectrumstoornis (ASS) en een visuele beperking is er indien gewenst extra aandacht. Hierbij gebruiken we de Bartiméus WerkWijzer voor het ondersteunen van mensen met een visuele beperking in combinatie met een autismespectrumstoornis. Deze WerkWijzer bestaat uit een theoretisch en een praktisch deel waarin adviezen staan voor ouders/verzorgers, docenten en begeleiders. Deze adviezen hebben betrekking op ondersteunen van communicatie, structureren van tijd, ruimte en activiteiten.

Ook is er voor deze leerlingen een training psycho-educatie. Tijdens die training brengen wij leerlingen op een stimulerende manier meer zelfinzicht en kennis bij over ASS, aan de hand van het boek 'Ik ben speciaal' (Peter Vermeulen, 2010). Het gaat over vragen als 'Wie ben ik?' en 'Waar liggen mijn beperkingen?' en ook over 'Waar liggen mijn talenten en mijn mogelijkheden?'

CVI

CVI staat voor cerebrale visuele stoornissen. Dit zijn stoornissen in de verwerking van visuele prikkels als gevolg van een beschadiging of afwijking in de hersenen. Veel voorkomende klachten zijn een verminderd gezichtsvermogen, verstoorde oogbewegingen en/of oriëntatieproblemen. Door onderzoek en begeleiding van vele duizenden cliënten met CVI is CVI nu een vooraanstaand kennisgebied van Bartiméus.

De begeleiding bestaat uit observatie van visueel functioneren in dagelijkse situaties op school en het geven van advies over computergebruik en het aanleren van compensatiestrategieën.

Kenmerkend voor CVI is dat het visueel functioneren wisselend is, dat er meer kijktijd nodig is en dat er sneller vermoeidheid optreedt. Leerlingen met CVI kunnen veel moeite hebben met afleidende geluiden of bewegingen als zij hun aandacht op bijvoorbeeld een handeling, werkboek, tekst of computerscherm richten.

Dyslexie

Indien nodig kan na onderzoek door de orthopedagoog een dyslexieverklaring worden afgegeven. Op basis hiervan kunnen we compenserende en dispenserende maatregelen nemen die zijn afgestemd op de leerling.

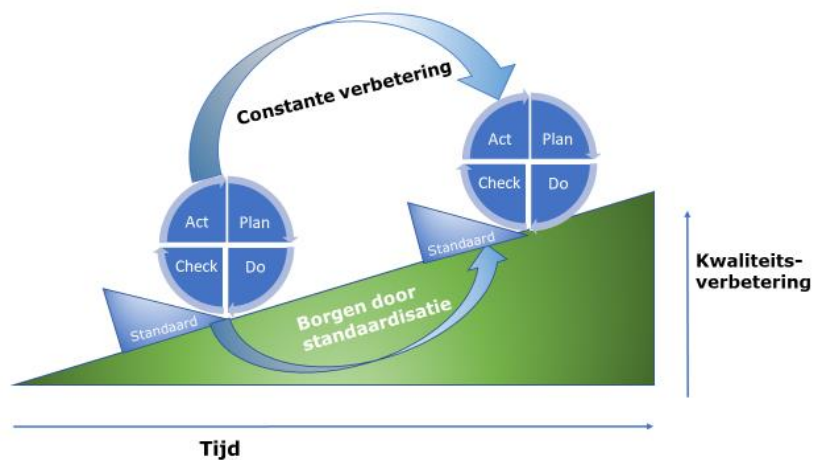
Opbrengstgericht werken (OGW)

Wij werken opbrengstgericht. Dit houdt in dat we een onderwijsprogramma ontwikkelen dat passend is voor de hele schoolpopulatie, waarbij we rekening houden met de opbrengsten (of resultaten) die wij willen realiseren.

Daarna kijken we naar de klas: moet het onderwijs in de klas verder worden aangepast? En tenslotte gaan we finetunen op het individu.

Resultaten van leerlingen worden op leerling-, groeps-, school- en clusterniveau geanalyseerd en besproken, waarna leerkrachten hun aanbod voor de komende periode hierop aanpassen. De invoering van het OGW is een ontwikkelingsproces. Tijdens dit proces ontstaan standaarden voor cluster 1 vso.

Bij deze manier van werken is niet de inhoud of activiteit bepalend voor de vormgeving van het onderwijs, maar het doel. De doelen zijn afgeleiden van de schoolstandaarden voor de gewenste uitstroom. Opbrengstgericht werken doorloopt de vier fasen volgens de cirkel van Deming (zie afbeelding hiernaast).

'Verspringen'

Verspringen aanleren.

Afzet

Vliegen

Landen

Bijlage 4 | Stage

Stage in uitstroomprofiel arbeid

In de leerroute arbeid is de arbeidsvoorbereiding een belangrijk onderdeel van het onderwijs. Daarin spelen de stages een grote rol.

Arbeidstoeleiding arbeid

Door middel van stage en arbeidstoeleiding realiseren wij een goede afstemming tussen de verwachtingen en mogelijkheden van de leerling en de eisen die werkgevers stellen. Praktijklessen bereiden leerlingen voor op later, de tijd na school. Naast praktijklessen lopen de leerlingen individueel een interne, begeleide stage waarbij zij facilitaire taken binnen school uitvoeren.

Bovenbouw arbeid

In de bovenbouw van het uitstroomprofiel arbeid zijn stages de spil van het onderwijs. Stages spelen een belangrijke rol in de arbeidstoeleiding.

Afhankelijk van de wensen, mogelijkheden en verwachtingen van de leerling en de ouders/verzorgers gaan de leerlingen vanaf het vierde leerjaar stagelopen, beginnend met een begeleide externe stage (BES) van één dagdeel in de week. In het volgende schooljaar start de leerling aan de zelfstandig externe stage (ZES). Deze stage wordt in de loop van het leerjaar geleidelijk opgebouwd, van één tot twee stagedagen per week. Waar mogelijk kan dat uitgebreid worden tot drie of vier dagen.

De stages hebben in eerste instantie een oriënterend karakter. Na een periode van oriëntatie bij verschillende werkplekken, richten de stages zich steeds meer op de uitstroomplek van de leerling. Dat kan een arbeidsmatige dagbestedingsplek of arbeid (bij een leerwerkbedrijf) zijn.

Leerlingen leren zo in de praktijk wat bij hun past, waar ze goed in zijn en waar ze zich verder in kunnen ontwikkelen. Tijdens de stage ligt het accent eerst vooral op de kennismaking met een werkveld, het oefenen van

werknemersvaardigheden en het verkennen en oefenen van arbeidsvaardigheden die horen bij de stageplek. Daarnaast zijn de sociale vaardigheden op de werkvloer - zoals omgaan met je collega's - een belangrijk onderdeel tijdens de stages en in de stagelessen.

Het zoeken naar en vinden van een passende stageplaats voor een leerling vindt plaats in samenspraak met de leerling en ouders/verzorgers. De stages kunnen plaatvinden in eigen omgeving en/of in de omgeving van Zeist. Bijvoorbeeld bij de werkplaatsen van Bartiméus, bij een (zorg)instelling of bij een regulier bedrijf.

Waar mogelijk oefenen we met reizen van en naar de stageplek. Dit wordt gedaan door de mobiliteitsinstructeurs.

LBO: loopbaanonderzoek

Elk schooljaar organiseren wij in het voorjaar een loopbaanonderzoek (LBO) voor alle leerlingen in de bovenbouw van de leerroute arbeid. Dit doen wij in samenwerking met Visio Onderwijs.

Het LBO is bedoeld om zicht te krijgen op wat de leerling nodig heeft voor een succesvolle uitstroom. Het LBO is een geheel van onderzoeken waarbij vaardigheden in kaart worden gebracht die relevant zijn voor stage en uitstroom. Hierbij is aandacht voor:

- verschillende arbeidsvaardigheden (middels SIABO)
- beroepsinteresse
- mobiliteit
- omgaan met de visuele beperking
- samenwerken

Om al deze vaardigheden in kaart te brengen zullen onderzoekers uit verschillende disciplines deelnemen aan het LBO. Het team van onderzoekers bestaat uit orthopedagogen, stagecoördinatoren, leerkrachten en mobiliteitsinstructeurs van zowel Visio als van Bartiméus.

Aan de hand van de resultaten stellen we een verslag op waarin de mogelijkheden van de leerling beschreven zijn. De bevindingen van het

onderzoek bespreken we uiteraard met de leerling en de ouders/verzorgers. Deze resultaten vormen bovendien een basis om ontwikkeldoelen voor de komend periodes vast te stellen voor in het OPP.

Stage in uitstroomprofiel vervolgonderwijs

Stage aan het eind van de onderbouw

Aan het eind van de onderbouw gaan de leerlingen in het uitstroomprofiel vervolgonderwijs één dag stagelopen in een bedrijf. Dit stagebedrijf zoeken ze in hun eigen directe omgeving.

Stage vmbo bb/kb, vmbo tl en havo

In het voorlaatste examenjaar lopen vmbo tl- en havoleerlingen een beroepsoriënterende stage van twee weken in een regulier bedrijf in de eigen woonomgeving of in Zeist en omstreken.

De vmbo bb/kb-leerlingen doen in het derde en vierde leerjaar een periode praktijk (voorheen stage). Zij gaan gedurende zestien tot achttien weken een dagdeel per week werken in een regulier bedrijf in de eigen woonomgeving of in Zeist en omstreken.

Doel van deze praktijk/stage is dat leerlingen zich, waar mogelijk, oriënteren op werkvelden en beroepen waarin zij interesse hebben. Deze ervaring nemen zij mee in de zoektocht naar en de keuze van een vervolgopleiding. Leerlingen doen tijdens de stage ervaring op met algemene werknemersvaardigheden en ze maken kennis met werkzaamheden in het werkveld/beroep.

We stimuleren de leerlingen om, met hulp van de stagebegeleider, zélf een stageplaats te zoeken. De stages worden vanuit school voorbereid en begeleid tijdens de lessen loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB). De leerlingen delen hun stage-ervaringen met elkaar, met de begeleiders op de stageplek en op school.

De nadruk ligt op het ontwikkelen van vaardigheden als communiceren, sociale omgang, mobiliteit, zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Op de stageplek voert de leerling allerlei werkzaamheden en opdrachten uit. In het bijbehorende stageverslag verwerkt de leerling vervolgens de opgedane ervaringen.

Na afloop van de praktijk/stage vindt een uitgebreide evaluatie plaats en beoordeelt de stagebegeleider het stageproces, de voorbereiding, de uitvoering en het verslag. Aan het einde van het schooljaar geeft iedere leerling die stage heeft gelopen een presentatie over de stage.

De praktijk/stage-ervaringen maken onderdeel uit van de LOB-lessen.

Onderzoek bij het Loopbaanadviescentrum van Werkpad Bartiméus

Voor de leerlingen die de overstap naar de bovenbouw maken adviseren wij in het jaarlijks ontwikkelingsperspectiefplangesprek (OPP-gesprek) om het psycho-sociaal & psychologisch onderzoek (PSO) van het Loopbaanadviescentrum 'Werkpad' uit te laten voeren.

Het onderzoek helpt bij het maken van keuzes met betrekking tot de toekomst. Denk aan het beantwoorden van vragen als:

- Wat kan ik? (Capaciteiten)
- Wat wil ik? (Interesses)
- Wat past bij mij? (Persoonlijkheid)
- Hoe ga ik om met de visuele beperking en de gevolgen ervan?

Het PSO geeft de leerling en ouders/verzorgers uitgebreide informatie die helpend kan zijn bij de keuze voor een vervolgopleiding of arbeidsrichting. Het is fijn als u de resultaten van het onderzoek met school deelt, zodat we samen kunnen kijken wat de leerling nog nodig heeft om de volgende stap in de onderwijsloopbaan succesvol en met vertrouwen te kunnen maken.

Het onderzoek duurt tweeënhalve dag en vindt plaats in Ermelo. Vervoer naar Ermelo regelt u zelf.

Als de leerling thuiswonend is, worden de kosten voor het onderzoek voor jongeren tot 18 jaar betaald door de eigen ziektekostenverzekering. Wel is het verstandig om dit van tevoren te checken bij de ziektekostenverzekering. Voor de onderzoekskosten voor de leerling die doordeweeks bij Bartiméus woont, wordt intern naar een oplossing gezocht. Deze kosten worden namelijk niet door de eigen ziektekostenverzekering vergoed.

Voor verder informatie en aanmelding kunt u contact opnemen met de stage- en uitstroomcoördinator.

Bijlage 5 | Over Bartiméus

Het Bartiméus College maakt deel uit van stichting Bartiméus Onderwijs. Deze stichting is onderdeel van Bartiméus Sonneheerdt, klantgroep Kind & Jeugd. Stichting Bartiméus Onderwijs heeft een college van bestuur, waarvan u de contactgegevens in het supplement bij deze schoolgids vindt.

Op de tweede pagina van deze schoolgids leest u meer over wat Bartiméus doet. In deze bijlage vindt u algemene informatie over de klantgroep Kind & Jeugd van Bartiméus en over Bartiméus Onderwijs.

Bartiméus Kind & Jeugd

Sinds begin 2020 heeft Bartiméus een organisatiestructuur die bestaat uit verschillende klantgroepen, zodat we onze expertise heel gericht kunnen inzetten. De klantgroepen zijn: Kind & Jeugd, Volwassenen, Volwassenen met een meervoudige beperking, Senioren, Klant & Expertise en Bedrijven & Maatschappij. Op deze manier kunnen we onze expertise nog beter laten aansluiten bij de behoeften en vragen van alle mensen in Nederland die slechtziend of blind zijn.

Het gaat bij de klantgroep Kind & Jeugd naast het onderwijs en de ambulante onderwijsbegeleiding om het expertisecentrum 'Diagnostiek visuele aandoeningen' en de ambulante begeleiding van kinderen en gezinnen. Deze onderdelen werken zoveel mogelijk samen in het kader van een integrale aanpak.

De ambitie van Kind & Jeugd is dat ieder kind en elke jongere zichzelf zo goed mogelijk kan ontwikkelen en uit het leven kan halen wat maximaal haalbaar is: 'laat zien wat jij kan!' We werken op basis van de meest recente inzichten over (de gevolgen van en leven met) visuele beperkingen vanuit één kind, één plan. Meer informatie over Bartiméus Kind & Jeugd leest u op onze [website](#)

Bartiméus Onderwijs

Bij Bartiméus Onderwijs, onderdeel van stichting Bartiméus Sonneheerdt, klantgroep Kind & Jeugd, kunnen slechtziende en blinde leerlingen onderwijs volgen via speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs en er is een plek voor slechtziende en blinde leerlingen die zeer moeilijk kunnen leren.

Ontwikkelen op een manier die past bij de leerling, staat bij ons centraal. Ook kunnen we leerlingen begeleiden op hun reguliere school met ambulante onderwijskundige begeleiding. Deze dienstverlening sluit aan op de Wet op de Expertisecentra, waarin (voortgezet) speciaal onderwijs aan leerlingen met een visuele beperking is geregeld.

Als expertisecentrum heeft Bartiméus Onderwijs drie hoofdtaken:

- Geven van speciaal of voortgezet speciaal onderwijs aan leerlingen van 4 tot 20 jaar met een (meervoudige) visuele beperking. Dit onderwijs sluit zoveel mogelijk aan bij het reguliere basis- en voortgezet onderwijs.
- Ambulante onderwijskundige begeleiding bieden aan leerlingen met een visuele (meervoudige) beperking en ondersteunen van de scholen.
- Onderwijsondersteunende activiteiten verzorgen zoals:
  - oogheelkundig, didactisch en psychologisch onderzoek
  - advisering van ouders/verzorgers
  - maken van ontwikkelingsperspectieven
  - vastleggen van wederzijdse verplichtingen in begeleidingscontracten
  - opzetten en verzorgen van cursussen
  - onderzoek en ontwikkeling
  - training op gebied van oriëntatie en mobiliteit
  - adviseren over en demonstreren van geavanceerde apparatuur

Bartiméus Onderwijs verzorgt speciaal onderwijs op locaties in Zeist en Lochem. Voortgezet speciaal onderwijs vindt in Zeist plaats. Op de Bosschool in Doorn wordt speciaal onderwijs en speciaal voortgezet onderwijs gegeven aan leerlingen met een visuele en meervoudige beperking die zeer moeilijk leren. Daarnaast verzorgt Bartiméus Onderwijs ambulante onderwijskundige begeleiding vanuit de locaties in Zeist, Lochem en Zwolle. Meer informatie hierover vindt u op onze [website](#).

Veel informatie over onderwijs en begeleiding aan kinderen en jongeren met een visuele beperking is te vinden op de [website](#). Dit is een website die wij samen met Koninklijke Visio Onderwijs onderhouden en waarop informatie is te vinden over onderwerpen als: hulpmiddelen, oefenexamens voor de vakken van het voortgezet onderwijs, een typetraining voor leerlingen op het basisonderwijs en nog veel meer.

Instellingsplan en jaarplan

Scholen in Nederland stellen elke vier jaar een school- of instellingsplan op. Daarin worden de ambities voor de langere termijn geformuleerd.

Bartiméus Onderwijs focust in haar instellingsplan op het concretiseren van de weg naar 'participatie'. Voor alle leerlingen betekent dit dat zij meedoen aan de samenleving vanuit hun talenten en mogelijkheden, nu en later. Het instellingsplan is te vinden op de [website](#) van Bartiméus onder het kopje 'Documenten'.

Op basis van het instellingsplan en de ambities van Bartiméus Onderwijs heeft elke school een eigen vierjarenplanning gemaakt. Met jaarplannen op sector- en schoolniveau werken we stap voor stap aan het realiseren van onze doelen. In het supplement van de schoolgids vindt u meer informatie over de gerealiseerde doelen van vorig schooljaar en de te realiseren doelen voor het komende schooljaar.

Innovatie en ontwikkeling

Onderwerpen die bij Bartiméus Onderwijs veel aandacht vragen én krijgen zijn:

- veranderende behoeften en wensen van leerlingen en ouders/verzorgers
- nieuwe technologieën en onderwijsmethoden
- nieuwe kwaliteitseisen van de overheid
- de wens om expertise vast te leggen en te borgen

Deze onderwerpen zijn uitgewerkt in het instellingsplan en de daarvan afgeleide jaarplannen, waarin u ze kunt nalezen.

Verder werken we bij Bartiméus Onderwijs aan vernieuwende projecten die bijvoorbeeld door het [Bartiméus Fonds](#) of door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) worden gefinancierd. Medewerkers kunnen hiervoor geheel of gedeeltelijk voor bepaalde tijd worden vrijgesteld van hun normale werkzaamheden.

Die projecten hebben tot doel nieuwe werkwijzen of producten te ontwikkelen en in te voeren, bijvoorbeeld om de toegankelijkheid en kwaliteit van het onderwijs te vergroten. Of om te bekijken hoe we nieuwe technologieën en hulpmiddelen kunnen inzetten. Ook zijn er projecten die tot doel hebben kennis en ervaring vast te leggen.

ICT (informatie- en communicatietechnologie)

In het onderwijs van Bartiméus maken we veel gebruik van ICT. Het doel is dat leerlingen ICT-hulpmiddelen gebruiken voor leren, wonen, werken en vrije tijd.

Hoe wordt ICT ingezet op de scholen van Bartiméus?

Op het Bartiméus College gebruiken de leerlingen een laptop en indien nodig kunnen zij een groot beeldscherm gebruiken in het klaslokaal of in de bibliotheek. Ook leren zij met en van lesboeken en faciliteiten die op het schoolnetwerk staan. Opdrachten die leerlingen maken sturen zij per e-mail naar de docent of worden door de leerling afgedrukt. Er is ook een draadloos netwerk beschikbaar voor zelf meegebrachte apparatuur van leerlingen en medewerkers. Zo kan iedereen gebruik maken van tablets en smartphones.

In de klaslokalen van so Zeist en Lochem staan desktopcomputers voor slechtziende leerlingen. Zij gebruiken een groot beeldscherm en software voor vergroting en spraak. De leerlingen die vaardig zijn in braille hebben de beschikking over een laptop met brailleleesregel.

Alle leerlingen van de Bosschool leren omgaan met de iPad en eventueel met de pc. Daarnaast worden ook allerlei technologische hulpmiddelen ingezet om het leren te verrijken.

De kennisorganisatie

Bartiméus ontwikkelt zich steeds verder als dé expertiseorganisatie op het gebied van leven, leren en werken met een visuele beperking. Dit doen we door onze kennis elke dag verder te ontwikkelen, delen, toepassen en implementeren. Zo vinden we antwoorden op vragen van onze doelgroep.

Ook binnen Bartiméus Onderwijs neemt het continu verbeteren en vergroten van kennis een belangrijke plaats in. We ontwikkelen en innoveren onze producten en diensten en nemen deel aan onderzoeken, projecten en expertisegroepen. Deze kennis passen we niet alleen toe in onze eigen scholen, we dragen deze ook over aan anderen. Meer informatie over onze kennisorganisatie vindt u op onze [website](#).

Medezeggenschapsraad (MR)

Bartiméus heeft een medezeggenschapsraad voor de scholen in Doorn, Lochem en Zeist en de Ambulante Onderwijskundige Begeleiding (AOB). Deze medezeggenschap is geregeld in de Wet medezeggenschap op scholen (Wms). Ook de Wet op de expertisecentra (WEC) voor voorzieningen in het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs is van toepassing op de MR.

Missie en werkwijze MR

De MR behartigt de collectieve belangen van leerlingen, ouders/verzorgers en personeel en zet zich in voor de kwaliteit van het onderwijs. Onderwerpen waar de MR over meedenkt zijn onder andere het jaarplan, het vakantierooster, de ouderbijdrage, schoolgidsen en het bestuursformatieplan.

De MR bestaat uit acht leden (vier ouders/verzorgers en vier personeelsleden) en wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris. De MR vergadert in de regel tien avonden per jaar. Andere ouders/verzorgers en personeelsleden kunnen als toehoorder de vergaderingen bijwonen. De MR hecht veel waarde aan wat er onder leerlingen, ouders/verzorgers en personeel leeft. Voor bepaalde besluiten of wijzigingen kan de MR dan ook een raadpleging houden.

Rechten MR

De MR is bevoegd alle schoolaangelegenheden te bespreken. Ook is de MR bevoegd aan de schoolleiding en het bestuur van Bartiméus voorstellen te doen en standpunten kenbaar te maken. Op een aantal punten heeft de MR instemmingsrecht. Dat betekent dat een maatregel alleen van kracht kan worden als de MR instemt. Op andere punten is er een adviesrecht. Schoolleiding en bestuur kunnen zo'n advies niet zomaar naast zich neerleggen. Alleen onder voorwaarden kunnen zij daarvan afwijken.

Wilt u contact?

U kunt in contact komen met de MR via de ambtelijk secretaris door te mailen naar mr-onderwijs@bartimeus.nl. Of te bellen via 06 519 532 69. Meer informatie over de MR en de verslagen van de MR-vergaderingen vindt u op de [website van de MR van Bartiméus](#).

Sponsoring

Bartiméus Onderwijs wordt niet door het bedrijfsleven gesponsord. [Bartiméus Fonds](#) financiert tijdelijke projecten om de kwaliteit van onderwijs verder te verhogen. Daarnaast ondersteunen enkele stichtingen de activiteiten van Bartiméus.

Missie, visie en focus

Over de visie van Bartiméus las u al op pagina 2. In de hierna volgende infographic (afbeelding 2) vindt u puntsgewijs beschreven wat onze missie, onze identiteit, ons motto en ons onderwijs- en begeleidingsconcept is.

Meer achtergrondinformatie over onze uitgangspunten is te vinden in ons instellingplan, dat op de [website](#) staat onder het kopje 'Documenten'.

Bartiméus Onderwijs

Onze missie

B: Wij zijn er voor alle mensen in Nederland die slechtziend of blind zijn. We zijn er voor hun naasten en voor de professionals om hen heen. We stellen alles in het werk om mogelijk te maken dat mensen met een visuele beperking het leven kunnen leiden dat bij hen past en zich voluit kunnen ontplooiën. Want het gaat niet om hoeveel procent je ziet. Het gaat om hoeveel procent je leeft.

Onze identiteit

→ Christelijke waarden maken ons werk betekenisvol. Wij stellen ons open op en zetten ons in voor iedereen die de christelijke waarden respecteert en ernaar handelt.

→ De mens in relatie tot zijn/haar medemens staat centraal. Ieder mens is uniek en mag er zijn met zijn/haar persoonlijke eigenschappen. Wij oordelen en veroordelen niet.

Ons motto

Onder het motto 'Ik doe mee!' willen wij leerlingen met ons onderwijs en onze ambulante onderwijskundige begeleiding zo goed mogelijk toerusten voor participatie, nu en in de toekomst.

Ik doe mee!

Onze bouwstenen

 wij kennen je en dagen je uit tot leren naar vermogen	 wij creëren een balans tussen uitdaging en veiligheid	 wij helpen je bij het ontwikkelen van een reëel zelfbeeld	 wij vergroten je wereld	 wij maken informatie toegankelijk voor je
--	--	--	--	--

Deze bouwstenen geven richting aan het handelen van onze professionals in de scholen en de ambulante onderwijskundige begeleiding.

Afbeelding 2: infographic met onze missie en identiteit, ons motto en onderwijs- en begeleidingsconcept (de bouwstenen).

Inspectiebezoek en toezichtarrangementen

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder schoolbestuur in Nederland. Zij onderzoeken dan of het bestuur zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit voor alle leerlingen en of het financieel in staat is om ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen.

In november 2018 vond het meest recente vierjaarlijks bezoek bij Bartiméus plaats. Wij zijn er trots op dat de onderwijsinspectie van oordeel is dat alle scholen van Bartiméus voldoende basiskwaliteit leveren én dat de kwaliteitszorg en het financieel beheer door het bestuur op orde is. Het basistoezicht is in februari 2019 vastgesteld voor alle scholen. De rapportage van het vierjaarlijks bezoek vindt u op de [website van de onderwijsinspectie](#).

Zelfevaluatie- en tevredenheidsonderzoek

Het zelfevaluatie- en tevredenheidsonderzoek Qfeedback wordt jaarlijks onder ouders/verzorgers, leerlingen (waar mogelijk) en onderwijsmedewerkers afgenomen. Een onderdeel hiervan is de monitoring van de sociale veiligheid van leerlingen. Als leerlingen niet de vragenlijst kunnen invullen, wordt er voor hen een observatielijst ingevuld.

De resultaten worden besproken met de betrokkenen. Ook vormen ze de basis voor een aantal ontwikkeldoelen die de scholen opnemen in het schooljaarplan.

In het supplement behorend bij deze schoolgids vindt u een samenvatting van de meest recente resultaten van het zelfevaluatie- en tevredenheidsonderzoek.

Arbeidstraining was verzorging

'Kantine Catering'

Bijlage 6 | Afkortingenlijst

AB	Ambulante Begeleiding
AD(H)D	Attention Deficit (Hyperactivity) Disorder
AOB	Ambulante Onderwijskundige Begeleiding
ASS	Autismespectrumstoornis
AVG	Arts Verstandelijk Gehandicapten
BBL	Basisberoepsgerichte leerweg (binnen vmbo)
BES	Begeleide externe stage
BIS	Begeleide interne stage
CE	Centraal examen
CTO	Computertoegankelijkheidsonderzoek
CvB	Commissie van Begeleiding
CVI	Cerebral Visual Impairment, cerebrale visusstoornissen
CvL	Commissie van Leerlingondersteuning
CvO	Commissie van Onderzoek
D&P	Dienstverlening en Producten
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EF	Executieve functies
GCBO	Landelijke Geschillencommissie voor Bijzonder Onderwijs
HGW	Handelingsgericht werken
Hbo	Hoger beroepsonderwijs
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IVIO	Instituut voor Individuele Ontwikkeling
Kbl	Kaderberoepsgerichte leerweg (binnen vmbo)
KSF	kritische succesfactoren
LOB	loopbaanoriëntatie en -begeleiding
LVOS	Leerling- en onderwijsvolgsysteem
Mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
MR	Medezeggenschapsraad
NAH	Niet-aangeboren hersenletsel
O&M	Oriëntatie & Mobiliteit
OC'er	Ondersteuningscoördinator
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
OGW	Opbrengstgericht werken
OPP	Ontwikkelingsperspectiefplan
OR	Ondernemingsraad

PO	Primair onderwijs
PrO	Praktijkonderwijs
PSO	Psycho-sociaal onderzoek
PTO/PTB	Programma voor Toetsing Onderbouw/ Programma van Toetsing en beoordeling
REA	Route-Educatie-Arbeid (REA College)
RT	Remedial teaching
SEL	Sociaal Emotioneel Leren
SO	Speciaal onderwijs
SW	Studiewijzer
TI	Theoretische leerweg (binnen vmbo)
Vmbo	Voortgezet Middelbaar Beroeps Onderwijs
Vso	Voortgezet Speciaal Onderwijs
WEC	Wet op de Expertisecentra
WMS	Wet op de Medezeggenschap voor Scholen
ZES	zelfstandige externe stage

